

Milla Ivola

Emilia Tammela

TURVATON KIINTYMYSSUHDE: SYNTY JA SEURAUKSET

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sairaanhoitajakoulutus

2025

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	sairaanhoitaja (AMK)
Tekijä/Tekijät	Milla Ivola, Emilia Tammela
Työn nimi	Turvaton kiintymyssuhde: Synty ja seuraukset. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus
Toimeksiantaja	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Vuosi	2025
Sivut	44 sivua, liitteitä 3 sivua
Työn ohjaaja(t)	Matias Karvonen, Niina Luukkonen

TIIVISTELMÄ

Turvaton kiintymyssuhde nähdään lapsuudessa merkittävänä riskitekijänä, jolla katsotaan olevan kauaskantoisia vaikutuksia. Kiintymyssuhteen laatu muotoutuu varhaisessa vuorovaikutuksessa hoivaajan ja lapsen välillä. Kun varhainen vuorovaikutus koetaan epäjohtonmukaisena, ennalta arvaamattomana tai tunnekylmänä, ei perusturvallisuuden kehitystä tapahdu. Turvattoman kiintymyssuhteen syntymisen taustalla voidaan nähdä hoivaajan kyvyttömyyttä vastata lapsen emotionaalisiiin tarpeisiin. Tällöin kiintymyssuhteen katsotaan jäävän turvattomaksi, mikä voi ilmetä aikuisuudessa vaikeuksina tunnesäätelyssä, ihmissuhteissa ja psyykkisessä hyvinvoinnissa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitkä taustatekijät vaikuttavat turvattoman kiintymyssuhteen syntyyn ja mitä emotionaalisia seurauksia turvattomalla kiintymyssuhteella voi olla aikuisuudessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja työntekijöiden tietoa sekä ymmärrystä turvattomien kiintymyssuhteiden taustatekijöistä ja emotionaalisista seurauksista.

Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, aineistona oli kymmenen kansainvälistä tutkimusta. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tutkimuskysymyksinä olivat: Mitkä taustatekijät vaikuttavat turvattoman kiintymyssuhteen syntyyn? Mitä emotionaalisia seurauksia tai haasteita turvattomalla kiintymyssuhteella olla aikuisuudessa?

Tuloksissa keskeisiksi turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijöiksi nousivat hoivaajan varhaiselämän kokemukset, mielenterveysongelmat, traumatausta sekä perheen emotionaaliset ja psykososiaaliset haasteet. Turvaton kiintymyssuhde voi ilmetä aikuisuudessa tunne-elämän vaikeuksina, heikentyneenä psyykkisenä hyvinvointina ja haasteina ihmissuhteissa. Tulokset korostivat varhaisen tuen ja hoivaajan hyvinvoinnin merkitystä. Jatkotutkimuksissa tulisi kehittää varhaisen vuorovaikutuksen arviointia ennaltaehkäisevän työn tueksi, mikä edellyttää myös ammattilaisten osaamisen vahvistamista.

Asiasanat: turvaton kiintymyssuhde, varhainen vuorovaikutus, kiintymyssuhteoteoria

Degree title	Bachelor of Health Care
Authors	Milla Ivola, Emilia Tammela
Thesis title	Insecure Attachment: Origins and Consequences. Descriptive literature review
Commissioned by	South-Eastern Finland University of Applied Sciences
Time	2025
Pages	44 pages, 3 pages of appendices
Supervisor	Matias Karvonen, Niina Luukkonen

ABSTRACT

An insecure attachment is considered a significant risk factor in childhood, with far-reaching consequences. The quality of attachment develops through early interactions between the caregiver and the child. When these early interactions are experienced as inconsistent, unpredictable, or emotionally cold, the development of a sense of basic security may be hindered. The emergence of an insecure attachment is often linked to the caregiver's inability to meet the child's emotional needs. As a result, the attachment remains insecure, which in adulthood may manifest as difficulties in emotional regulation, interpersonal relationships, and mental well-being.

The aim of this thesis was to explore the underlying factors contributing to the development of insecure attachment and the emotional consequences it may have in adulthood. The objective was to increase knowledge and understanding among students and professionals in the social and healthcare fields regarding the background factors and emotional impacts of insecure attachment.

This thesis was carried out as a descriptive literature review based on ten international studies. The data was analyzed using data-driven content analysis. The research questions were: What background factors influence the development of insecure attachment? What emotional consequences or challenges can insecure attachment cause in adulthood?

The findings highlight the caregiver's early life experiences, mental health issues, history of trauma, and the family's emotional and psychosocial challenges as key contributing factors to the development of insecure attachment. In adulthood, insecure attachment can manifest as emotional difficulties, reduced psychological well-being, and as challenges creating relationships. The results emphasize the importance of early support and caregiver well-being. Further research should focus on developing tools to assess early interaction to support preventive work, which also requires strengthening professionals' competencies.

Keywords: insecure attachment, early interactions, attachment theory

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TOIMEKSIANTAJA.....	6
3	KIINTYMYSSUHDE.....	7
3.1	Varhainen vuorovaikutus	7
3.2	Kiintymyssuhdeteoria.....	9
3.3	Kiintymyssuhteen kehittyminen.....	9
3.4	Kiintymyssuhdemallit	11
3.5	Trauma osana kiintymyssuhdetta	15
3.6	Mentalisaatio.....	15
3.7	Hoivan laadun vaikutus kiintymyssuhteen kehitykselle.....	16
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE SEKÄ TUTKIMUSKYSYMYKSET	18
5	KIRJALLISUUSKATSAUS.....	18
5.1	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	18
5.2	Tutkimuskysymyksen muodostaminen	20
5.3	Tiedonhaku.....	20
5.4	Aineiston analyysi.....	24
6	TULOKSET.....	27
6.1	Turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijöitä	28
6.2	Turvattoman kiintymyssuhteen seurauksia aikuisuudessa	30
7	POHDINTA.....	32
7.1	Tulosten tarkastelu	33
7.2	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus.....	37
7.3	Oman työn tarkastelu.....	38
7.4	Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset	39
	LÄHTEET.....	41

LIITTEET

Liite 1. Kirjallisuuskatsauksessa analysoidut tutkimukset

1 JOHDANTO

Lapsella on luontainen tarve kiinnittyä hoivaajaansa, sillä viisaan ja kokeneen aikuisen läsnäolo on elintärkeää lapsen selviytymiselle (Sinkkonen 2018, 38). Kun pienen lapsen ja hoivaajan välille rakentuu tunneside, sitä kutsutaan kiintymyssuhteeksi. Lapsuudessa omaksuttu kiintymyssuhdemalli laajenee myöhemmin koskemaan muitakin ihmissuhteita, aikuisuudessa toistamme usein varhaisissa vuorovaikutussuhteissa opittuja toimintamalleja. (Tokola & Airo 2024.) Aluksi pienen lapsen turvan hakeminen on valikoimatonta, mutta noin neljän kuukauden iässä kiintyminen muuttuu valikoivaksi, jolloin lapsi oppii tunnistamaan hoivaajansa. (Palomaa 2021, 21.) Kun lapsi oppii luottamaan, että hänen tarpeisiinsa vastataan ja hänen tunteensa ymmärretään, kehittyy turvallinen kiintymyssuhde. Tämä vahvistaa lapsen tunnetta elämän hallittavuudesta ja lisää tunnetta kyvystä vaikuttaa omaan ympäristöön. (Terveyskylä 2021.)

Turvattoman kiintymyssuhteen muodostumiseen vaikuttavat useat tekijät, kuten hoivan ja varhaisen vuorovaikutuksen laiminlyönti tai häiriintynyt tunne-kommunikaatio. Varhaisella vuorovaikutuksella on merkittävä vaikutus aivojen kehitykseen sekä tunteiden ilmaisu- ja säätelykykyyn. Kielteiset tunnetilat, pelko ja stressi voivat olla osana vaikeuttamassa kiintymyssuhteen syntyä. Myös vanhemman masennus tai epäjohdonmukainen hoiva ovat riskitekijöitä turvattoman kiintymyssuhteen synnyssä. Kiintymyssuhdehäiriöt voivat johtaa erilaisiin ihmissuhde-, tunne- ja oppimisvaikeuksiin. Tästä syystä on tärkeää, että perheiden kanssa työskentelevät ammattilaiset huomaavat riskitekijät ajoissa ja tarjoavat oikeanlaista tukea. (Palomaa 2023, 23; Terveystieteiden tutkimuskeskus 2023.)

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan turvattoman kiintymyssuhteen syntyä ja sen mahdollisia seurauksia aikuisuudessa. Aihetta on rajattu siten, että tarkastelu keskittyy erityisesti emotionaalisiin seurauksiin esimerkiksi ihmissuhteissa ja mielenterveydessä. Työssä ei käsitellä esimerkiksi fyysisiä seurauksia, vaan painopiste on kiintymyssuhteen heijastumisessa tunnekokemuksiin

ja psyykkisiin haasteisiin. Aihe on tärkeä, sillä jo lapsen ensimmäisinä ikävuo-
sina luodaan pohja myöhemmälle kasvulle ja kehitykselle (Mannerheimin las-
tensuojeluliitto 2023). Turvattomalla kiintymyssuhteella on myös löydetty yh-
teyksiä liittyen aikuisiän masennukseen, ahdistuneisuuteen sekä itsetunto-on-
gelmiin (Widom ym. 2017). Tämän kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tarkoituk-
sena on selvittää, mitkä taustatekijät vaikuttavat turvattoman kiintymyssuhteen
syntyy ja mitä emotionaalisia seurauksia turvattomalla kiintymyssuhteella voi
olla aikuisuudessa. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä sosiaali- ja terveys-
alan opiskelijoiden sekä työntekijöiden tietoa ja ymmärrystä turvattomien kiin-
tymyssuhteiden taustatekijöistä ja emotionaalisista seurauksista.

2 TOIMEKSIANTAJA

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
(XAMK), joka on Suomen neljänneksi suurin ammattikorkeakoulu. Siellä opis-
kelee yli 12 000 opiskelijaa ja opetusta tarjotaan neljällä kampuksella: Kouvo-
lassa, Kotkassa, Mikkelissä ja Savonlinnassa. XAMK tarjoaa yhteensä 50 eri-
laista alempaa ja 30 ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. (Kaakkois-Suo-
men ammattikorkeakoulu s.a.)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu tarjoaa koulutusta, joka vastaa tulevai-
suuden työelämän tarpeisiin, tukee yrittäjyyden kehittymistä ja edistää kan-
sainvälistä toimintaa. Lisäksi XAMK tekee vaikuttavaa tutkimus- ja kehittämis-
työtä sekä tuottaa uusia innovaatioita. Opetus on kansainvälistä ja tunnetaan
käytännönläheisestä koulutuksestaan, joka yhdistelee teoriaa ja käytäntöä.
Harjoittelut ulkomailla ovat myös mahdollisia. Erityisosaamisalueita ovat met-
säbiotalous, hyvinvointi sekä digitaalinen tieto. Nousevia aloja ovat kestävät
energiajärjestelmät sekä kyberturvallisuus. (Kaakkois-Suomen ammattikor-
keakoulu s.a.)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajakoulutus sisältää
ydinopintoja ja täydentävää osaamista. Tutkinnon laajuus on 210 opintopis-
tettä ja kesto noin 3,5 vuotta. Opinnoista noin kolmasosa suoritetaan sellai-
sissa harjoitteluyksiköissä, joissa sairaanhoitajat työskentelevät. Tutkinto an-
taa EU-direktiivien mukaisen kelpoisuuden ja mahdollistaa työskentelyn myös

Suomen ulkopuolella. Sairaanhoidaja tarvitsee työssään hyviä vuorovaikutustaitoja, empaattisuutta, vastuullisuutta sekä hyviä ongelmanratkaisutaitoja. Sairaanhoidajan ammatti on monipuolinen ja työllistymismahdollisuudet ovat hyvät. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu s.a.)

3 KIINTYMYSSUHDE

Kiintymyssuhde on vauvan ja hänen hoivaajansa välille kiinnittyvä tunneside, joka perustuu emotionaalisen vuorovaikutuksen ja turvallisuuden tunteen tarpeeseen. Se on evolutiivisesti ja biologisesti kehittyvä mekanismi, jonka tarkoitus on edistää ihmisen hyvinvointia. Kiintymyssuhde ja suhteen laatu vaikuttaa vahvasti lapsen hermoston kehitykseen ja aivojen muokkaantumiseen. Kiintymyssuhde aktivoituu erityisesti haastavissa ja stressiä aiheuttavissa tilanteissa. (Tokola & Airo 2024.)

Kiintymyssuhde syntyy monivaiheisen prosessin kautta. Prosessiin vaikuttavat varhainen vuorovaikutus lapsen ja hoivaajan välillä, hoivaamisen laatu lasta kohtaan sekä lapsen omat kokemukset. (Sinkkonen & Kalland 2012, 30.) Kiintymyssuhdeteorian tavoitteena on kuvata, miten lapsi kokee turvallisuuden tunteensa, miten oppii säätelmään omia tunteitaan, hahmottamaan kokemuksiaan sekä ihmissuhteitaan (Sinkkonen 2018, 43). Traumaattiset kokemukset, kuten kaltoinkohtelu tai väkivalta, voivat häiritä kiintymyssuhteen kehittymistä tai jopa kiintymyssuhteen syntyä (Sinkkonen & Kalland 2012, 248–249). Mentalisaatiokyky on keskeinen tekijä hoivaajan ja lapsen vuorovaikutuksessa, sen heikkous voi johtaa lapsen turvattomuuden tunteeseen (Sinkkonen & Kalland 2012, 71).

3.1 Varhainen vuorovaikutus

Vuorovaikutus syntyvän lapsen ja hoivaajan välillä alkaa jo raskausaikana. Sikiö tuntee kohdussa odottavan hoivaajan kehon äänet, sekä oman kehon tuottamat ärsykkeet, loppuraskaudessa sikiö alkaa tallentamaan jo varhaisia muistikuvia. Näiden avulla lapsi voi syntyessään tunnistaa hoivaajien ääniä, tuttuja lauluja ja loruja, joita on kuullut kohdussa. Hoivaajat alkavat muodostamaan sikiöön erilaisia tunteita jo siitä hetkestä lähtien, kun saavat tietää ras-

kaudesta. Sikiön liikkeiden tunnistaminen lisää konkreettista ajatusta raskaudesta ja vahvistaa varhaisen vuorovaikutuksen syntyä. (Puura ym. 2018.) Raskauden aikana luotu vuorovaikutus on pohjana vuorovaikutuksen kehittymiselle syntymisen jälkeen (Sinkkonen & Kalland 2012, 100–104).

Synnyttyään lapsi on heti valmis vuorovaikutukseen ja lapsi yrittää ensihetkistään lähtien alkaa viestimään aistimuksistaan hoivaajalleen (Luoma ym. 2024). Tämän pohjalla on lapsen synnynnäinen tarve kiinnittyä hoivaajaansa, sillä se on hengissä säilymisen ehto (Sinkkonen 2018, 38). Varhaisella vuorovaikutuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä siis kaikkea sitä, mitä lapsi ja hoivaaja tekevät ensimmäisien vuosien aikana (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2023). Lapsi vuorostaan pyrkii vastaamaan saamaansa hoivaan, esimerkiksi tyytyväisyydellään tai tyytymättömyydellään. Kun lapsella on tyytymätön olo, stressi alkaa kasvamaan ja lapsi hakee katsekontaktillaan hoivaajaansa ja pyrkii viestimään tarpeesta päästä tämän läheisyyteen (Sinkkonen & Kalland 2012, 35). Sinkkonen (2018, 147) tuo kirjassaan esille teorian, jonka mukaan vauvan saadessa katsekontaktin hoivaajaltaan, hänen aivonsa alkavat aktivoimaan dopamiinia eli hyvän olon hormonin eritystä kehoon. Stressaavissa sekä epämiellyttävissä tilanteissa hoivan avulla aivot alkavat erittämään oksitosiinia, joka lievittää stressiä. Nämä kaikki elementit vaikuttavat tulevaisuudessa positiivisesti lapsen empatiakykyyn ja yhteistyöhön muiden ihmisten kanssa. Varhainen vuorovaikutus turvallisen hoivaajan kanssa edistää lapsen aivojen kehitystä ja vuorovaikutusten oppimista (Sinkkonen 2018, 151.)

Tämän kaiken takana on ajatus siitä, että lapselle muodostuu perusturvallisuuden tunne sekä luottamus häntä hoivaavaan henkilöön, sitä kautta myöhemmin myös toisiin ihmisiin eli ihmissuhteisiin, empatiakykyyn ja minäkuvan kehittymiseen. Riittäväällä perusturvalla ja sillä, että lapsen tarpeisiin on vastattu, lapsi pystyy tutkimaan ja olemaan kiinnostunut ympäristöstään, oppimaan uutta ja hakemaan turvaa ja tukea, kun sitä tarvitsee. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2023.) Kaikki tämä pohjautuu kiintymyssysteemiin ja turvallisuudentunteen tarve on sen ydinasia (Sinkkonen 2018, 43).

3.2 Kiintymyssuhdeteoria

Kiintymyssuhdeteorian kehitykseen on vaikuttanut useita tutkijoita. Kiintymyssuhdeteorian perustan on luonut John Bowlby. Mary Ainsworth lähti syventämään teoriaa ja tutki pienten lasten kiintymyssuhteiden eroja vuonna 1960- ja 1970-luvuilla. Mary Main selvitti aikuisten kiintymyssuhdetyylejä ja niiden sisäisiä muotoja 1980-luvulla. 1980–1990-luvulla Patricia Crittenden laajensi tutkimusta perheisiin, jotka asuivat epätavallisissa olosuhteissa. (Sinkkonen & Kalland 2012, 29.)

Kiintymyssuhdeteoria kuvaa ihmisten välisiä suhteita ja niiden muutoksia (Sinkkonen 2018, 38). Kiintymyssuhdeteorian pioneerina pidetään englantilaista lastenpsykiatria ja psykoanalyttikko John Bowlbyä (1907–1990). Kiintymyssuhdeteoriaan Bowlby on yhdistänyt psykoanalyysin, evoluutiobiologian, etiologian ja kehityspsykologian näkökulmia. (Kokkonen 2016, 5.) Bowlby toi teorian tietoisuuteen vuonna 1950, teorian ajatuksena on korostaa lapsen ja hoivaajan välistä emotionaalista sidettä, jota pidetään keskeisenä elementtinä lapsen psyykkiselle kehitykselle. Bowlby on perustanut ajatuksensa siihen, että lapsen erossa olo äitiinsä aiheuttaa haittaa lapsen psyykkiselle kehitykselle. Lapsen ei tulisi olla erossa äidistään ensimmäisen kolmen vuoden ajan pitkiä aikoja kerrallaan, sillä varhainen kiintymyssuhde on kriittinen kehitykselle. Bowlby on kiintymyssuhdeteoriassaan tuonut esiin leimautumista muisuttavan käyttäytymisjärjestelmän, jonka kehittymisen katsotaan olevan enemmän riippuvainen ympäristökijöistä kuin yksilön psyykkisestä rakenteesta. Tähän liittyen Bowlby on kehittänyt kolmiosaisen pääteoksen, joka käsittää teokset *Attachment* (1969), *Separation* (1973) ja *Loss* (1980). Teossarja käsittelee ihmisen kiintymystä merkityksellisiin henkilöihin sekä erokokemusten ja menetysten vaikutuksia mielenterveyteen. (Sinkkonen 2018, 14–17.)

3.3 Kiintymyssuhteen kehittyminen

Lapsella on luontainen taipumus hakeutua vuorovaikutukseen toisen ihmisen kanssa. Syntyvälle lapselle hoivaajan läheisyys on välttämätöntä, silloin kiintymyssuhde kehittyy luonnollisesti ja käynnistyy vain vähäisillä ärsykkeillä. (Sinkkonen 2018, 38–39.) Hoivaajan ja lapsen välillä tapahtuvien päivittäisten

vuorovaikutushetkien tapahtumat, kuten syöminen, vaipanvaihto ja leikkiminen, jättävät lapsen mieleen muistijälkiä. Näiden toistuessa samankaltaisina useita kertoja päivässä, syntyy yleistyksiä, joita Sinkkonen (2018, 40) kuvaa representaationa. Lyhyiden toistojen jälkeen representaatiot sulautuvat osaksi suurempia kokonaisuuksia, joista muodostuu skenaarior eli odotuksia siitä mitä tapahtuu seuraavaksi.

Bowlbyn kiintymyssuhdeteoriassa keskeinen käsite on *sisäistetyt työskentelymallit* (Internal Working Model, IWM). Työskentelymallit pitävät sisällään muistijälkiä ja odotuksia, jotka pyrkivät luomaan luottamusta siihen, että lapsi tietää olevansa tärkeä ja hänet huomataan. Bowlby kuvaa sisäistettyjen työskentelymallien olevan tietoisia ja tiedostamattomia representaatioita ympärillä tapahtuvista asioista ja omasta itsestään. Työskentelymallien avulla lapsi havainnoi ympärillä tapahtuvaa, oppii ennakoimaan ja suunnittelemaan tulevaa, mikä on aivojen ensisijainen tehtävä. Työskentelymallien kehitys on jaettu neljään vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe eli esivaihe kestää syntymästä 12 viikon ikään asti. Lapsella on halu ja tarve olla lähellä hoivaajaa. Kehittyväksi kiintymyssuhteeksi kuvataan toista vaihetta. Kiintymyssuhde alkaa kehittymään 12 viikon iästä ja kestää noin puolen vuoden ikään asti. Lapsi alkaa olla kiinnostunut ihmisistä ja eritoten innostuu hoivaajansa läsnäolosta. Erityiseksi kiintymyssuhteeksi suhde alkaa muodostumaan kolmannessa vaiheessa 6–7 kuukauden iässä. Lapsi alkaa erottamaan hoivaajan ja tuntemattoman ihmisen. Kiintymystä osoitetaan hakeutumalla hoivaajan lähelle sekä yrittämällä pitää kontaktia hoivaajaan. Kun lapsi alkaa lähentymään kahta ikävuotta, alkaa neljäs, tavoitteellisen kumppanuuden vaihe, jossa lapsi tunnistaa ja ottaa huomioon hoivaajan mielenliikkeitä ja toiveita yrittäen mukauttaa omaa käytöstä niiden mukaan. Lapsi pystyy tekemään yhteistyötä hoivaajan kanssa ja asioista voidaan neuvotella. Nämä työskentelymallit ohjaavat lapsen odotuksia ja käyttäytymistä ihmissuhteissa läpi elämän. Vaikka ne ovat suhteellisen pysyviä, ne voivat myös muuttua uusien kokemusten myötä. (Sinkkonen 2018, 40–42.)

3.4 Kiintymyssuhdemallit

Lapsen ensimmäinen kiintymyssuhde on tunneside häntä hoivaavaan ihmiseen. Se määräytyy varhaisen vuorovaikutuksen perusteella sen mukaan, miten hoivaaja vastaa lapsen tarpeisiin ja tunteisiin. Kiintymyssuhdemallin perustana ovat biologiset ja evolutiiviset mekanismit, jotka tukevat lapsen selviytymistä ja ylipäättään turvallisuutta. Kiintymyskäyttäytyminen toimii keinona varmistaa hoivaajan läheisyys, joka on eloonjäämisen edellytys. (Tokola & Airo 2024.) Lapsi kiinnittyy siis aina lähellä olevaan hoivaajaan, vaikka tämä henkilö olisi etäinen, laiminlyövä, vihamielinen tai väkivaltainen (Sinkkonen 2018, 39). Tämä suhde vaikuttaa kehittyvään hermostoon ja muovaa lapsen tapaa reagoida ympäristöön sekä muihin ihmisiin (Tokola & Airo 2024).

Bowlbyn oppilas ja kollega Mary Ainsworth sekä myöhemmin myös hänen oppilaansa lähtivät tutkimaan, miten kiintymyssuhde vakiintuu, miten erilaisiksi kiintymyssuhde ja kiintymyssuhdemallit voivat muotoutua. Näiden perusteella on syntynyt neljä erilaista kiintymyssuhdemallia; **Turvallinen kiintymyssuhde, välittelevä turvaton kiintymyssuhde, ristiriitaisesti turvaton kiintymyssuhde ja organisoimaton eli kaoottinen kiintymyssuhde.** (Sinkkonen & Kalland 2012, 34–37.) Vähemmän esiintyviä kiintymyssuhdehäiriöitä ovat **reaktiivinen ja estoton kiintymyssuhdehäiriö**, jotka ovat lapsuudessa ilmenneviä vakavia kiintymyssuhdehäiriöitä. Häiriöillä voi olla myös yhteys spesifin kiintymyssuhteen puuttumiseen kokonaan (Sinkkonen 2018, 134–135).

Turvallinen kiintymyssuhde

Turvallinen kiintymyssuhde kehittyy varhaisessa vuorovaikutuksessa. Turvallisessa kiintymyssuhteessa lapsi pystyy luottamaan hoivaajaansa. Luottamus syntyy, kun lapsen tarpeisiin pystytään vastaamaan johdonmukaisesti, oikea-aikaisesti sekä sensitiivisesti. Tämä luo mukanaan ennustettavuutta. Lapsi oppii tietämään, mitä tapahtuu seuraavaksi sekä samalla luo turvallisen ympäristön kasvaa ja kehittyä. Kaiken tämän myötä lapsella on mahdollista ilmaista monenlaiset tunteet avoimesti pelkäämättä tulevansa hylätyksi. Lapsi oppii ta-

sapainottamaan tunteitaan ja järkeään. (Sinkkonen 2018, 46.) Turvallinen kiintymyssuhde tukee lapsen kykyä luottaa muihin ihmisiin aikuistuuksaan ja luoda terveitä sekä turvallisia ihmissuhteita (Tokola & Airo 2024).

Välttelevä turvaton kiintymyssuhde

Kiintymyssuhde voi kehittyä eri tavoin turvattomaksi. Välttelevässä kiintymyssuhteessa lapsi pyrkii välttämään tunteiden ilmaisua. Lapselle välittyy kokemus, että hänen odotetaan selviytyvän tunnekuohuistaan itsenäisesti, koska hoivaaja ei kykene kohtaamaan lapsen tunteiden monimuotoisuutta. (Sinkkonen 2018, 46.) Tämän myötä lapsi oppii tukahduttamaan omat tunteensa ja hakemaan hyväksyntää myötäilemällä hoivaajansa tunnereaktioita, joka helposti vetää lapsen hermostotasolla alivireyteen. Lapsesta voi kasvaa hyvin ankara itseään kohtaan. (Tokola & Airo 2024.) Sinkkonen (2018, 46) kuvaa tällaisia lapsia reippaiksi ja miellyttämisen haluisiksi. Lapsi pyrkii säätelemään hoivaajan kanssa sellaista läheisyyttä, joka olisi suotuisa hoivaajalle, samalla pyrkien suojautumaan ja estämään torjutuksi tulemistä (Sinkkonen & Kalland 2012, 35). Välttelevällä kiintymyssuhteella katsotaan olevan mahdollisesti yhteyttä depression tai pakkoajatusten syntymiseen (Sinkkonen 2018, 130).

Ristiriitainen turvaton kiintymyssuhde

Ristiriitaisesti turvattoman kiintymyssuhteen taustalla on hoivaaja, joka ei pysty johdonmukaisesti vastaamaan lapsen tarpeisiin (Sinkkonen 2018, 46). Lapsi ei kykene ennakoimaan hoivaajan tunnereaktiota, sillä hoivaajan reaktiot lapsen tarpeisiin ovat ailahtelevia ja arvaamattomia, kuten negatiivisiin tunteisiin reagoiminen välillä nauraen, suuttuen tai jättämättä kokonaan huomiotta. Lapsi voi joutua olemaan varuillaan ja muokkaamaan omaa käytöstään, jotta välttää hoivaajan negatiivisen käyttäytymisen. Vastaavasti lapsi voi tuoda tunteensa esille ylikorostetusti, jotta saa hoivaajan huomion. Tämä tuo mukanaan lapselle ylimääräistä stressiä ja jännitystä. (Tokola & Airo 2024.) Lapsi voi sisäistää toimintamallin, jonka mukaan tunnesäätelyä ei voida pitää luotettavana. Lapsen ja hoivaajan välille voi muodostua vihamielinen ja riippu-

vainen suhde. (Sinkkonen 2018, 47.) Ristiriitaisella kiintymyssuhteella katsotaan olevan mahdollisesti yhteyttä ahdistushäiriöiden syntyyn. Ahdistuneisuuden takaa voi löytyä käsittelemättömiä traumoja. (Sinkkonen 2018, 131.)

Organisoimaton kiintymyssuhde

Organisoitumattomassa kiintymyssuhteessa lapsi kehittää omia selviytymisstrategioita, joiden avulla yrittää tehdä hoivaajan käytöksestä ennakoitavaa. Hoivaaja ei kykene yleensä sanoittamaan tunteitaan lapselle. Lapsi pyrkii kontrolloimaan ympäristöään, jotta tuntee olonsa turvalliseksi. Lapsi jää vaille huomiota, lapsen on vaikea luottaa hoivaajaansa. (Hanhioja 2024, 10.) Hoivaaja on voinut olla lapsen mielestä pelottava, eikä lapsi saa tunneyhteyttä hoivaajan kanssa. Vaikeiden ja pelottavien kokemusten tullessa eteen lapsi voi jähmettyä paikoilleen sen sijaan, että haluaisi hoivaajalta turvaa. (Sinkkonen 2018, 127–129.) Organisoimaton kiintymyssuhde voi johtaa lapsen hermoston ylivirittyneeseen tilaan, jolla on vaikutuksia niin fyysiselle kuin psyykkiselle kehitykselle (Tokola & Airo, 2024). Organisoitumattoman kiintymyssuhteen taustalla voi olla varhaista traumatisoitumista ja usein nämä kietoutuvatkin vahvasti toisiinsa. Myös ylisukupolvisuus, eli hoivaajan trauma ja kiintymyssuhdehäiriöt seuraavat mukana omalle lapselleen. (Sinkkonen & Kalland 2012, 259–260.) Nykytutkimustiedon mukaan organisoimaton kiintymyssuhteella katsotaan olevan jotain yhteyttä lasten psyykkisten häiriöiden syntyyn. Se voi lisätä alttiutta dissosiativisille oireille, ahdistuneisuudelle sekä myöhempien psykoottisten oireiden kehittymiselle, kuten kuuloharhoille ja paranoidisuudelle. Tähän syynä on, että lapsi voi tuntea samaan aikaan turvaa ja pelkoa hoivaajaa kohtaan, jolloin lapsen kyky kehittää johdonmukaisia selviytymiskeinoja sekä itsesäätelytaitoja voi häiriintyä. Tämä taas voi johtaa vaikeuksiin tunteiden säätelyssä, vuorovaikutustaidoissa ja stressinsietokyvyssä, mikä altistaa niin mielenterveyshäiriöiden kuin käytöshäiriöiden syntyyn. (Sinkkonen 2018, 127–129.)

Reaktiivinen kiintymyssuhdehäiriö ja estoton sosiaalisen vuorovaikutushäiriö

Reaktiivista kiintymyssuhdehäiriötä tavataan yleensä suurissa laitoksissa asuneilla lapsilla, joilta puuttuu spesifi kiintymyssuhde hoivaajaansa. Lapsilla esiintyy erityisiä käyttäytymispiirteitä ja vakavia ongelmia vuorovaikutuksissa. Kiintymyssuhdehäiriö on jaettu kahteen alatyypin: Estyneeseen ja estottomaan. (Sinkkonen & Kalland 2012, 260–262.) Tutkitun tiedon myötä estynyt eli reaktiivinen kiintymyssuhdehäiriö on otettu omaksi kokonaisuudeksi ja estoton sosiaalisten vuorovaikutushäiriö omaksi kokonaisuudeksi, mutta on tavallista, että oireet sekoittuvat. Edellä mainittujen häiriöiden synty ja luonne ovat vielä epäselviä. Yhteistä kuitenkin on, että häiriöitä tavataan yleisimmin ulkomailta Suomeen adoptoitujen lasten joukosta. (Sinkkonen 2018, 135–136.)

Reaktiivisessa kiintymyshäiriössä lapselle on tyypillistä vetäytyä kontaktista ja valmiudet vastavuoroiseen kontaktiin on hyvin pienet. Lapsi ei hae lohduttajaa eikä kykene säätelemään tunteitaan. Lapsi vetäytyy kuoreensa aikuisen lähestyessä. Estottomassa sosiaalisten vuorovaikutuksen häiriössä lapselle ominaista on tukeutua ventovieraisiin ihmisiin varauksetta. (Sinkkonen 2018, 135–135.)

Molempien häiriöiden katsotaan vaikuttavan sosiaalisten suhteiden syntyyn negatiivisesti. Reaktiivisen häiriön katsotaan myös olevan yhteydessä ahdistus- ja masennusoireisiin myöhemmällä iällä erityisesti, jos piirteitä on molemmista häiriöistä. (Sinkkonen 2018, 135.) Estottoman häiriön katsotaan olevan yhteydessä kielenkehitykseen ja oppimisvaikeuksiin. Tutkimuksissa on myös selvinnyt, että kiintymyssuhdehäiriön omaavat lapset ovat usein koulukiusattuja tai itse kiusaajia. (Sinkkonen 2018, 135.)

3.5 Trauma osana kiintymyssuhdetta

Lapsuudessa koettuja haitallisia kokemuksia, kuten laiminlyöntiä, väkivaltaa tai perheen sisäisiä ongelmia, esimerkiksi vanhempien päihteiden väärinkäyttöä kutsutaan ACE-kokemuksiksi (Adverse Childhood Experiences) (Hakulinen & Westerlund-Cook 2020). ACE-kokemukset ovat traumaattisia lapsille ja yleensä kytkeytyvät lapsen hoivaajien tai perheenjäsenten aiheuttamaan kaltoinkohteluun tai laiminlyöntiin (Elo 2021, 4).

Suotuisissa oloissa lapsi saa hoivaajalta turvaa. Hoivaaja pyrkii auttamaan lasta selviytymään vaikeista tilanteista. (Heiskanen 2018.) Traumalla tarkoitetaan voimakasta psyykkisestä tai fyysisestä stressistä johtuvaa tapahtumaa, joka on ylittänyt ihmisen sieto- tai käsittelykyvyn (Korhonen 2021). Trauma aiheutuu, kun tällaisen tilanteen aikana lapselle ei ole sopivia selviytymiskeinoja, tukea tai turvaa (STM 2023, 83).

Kiintymyssuhteessa syntynyttä traumaa hoivaajaa kohtaan kutsutaan kehitykselliseksi traumaksi. Kehityksellinen trauma voi syntyä lapseen kohdistuvasta näkyvästä väkivallasta mutta myös lapsen laiminlyönnistä tai pelkästään hoivaajan poissaolevalla olemuksella lasta kohtaan. (Heiskanen 2018.) Varhaisella vuorovaikutuksella on suuri vaikutus lasten aivojen kehitykseen. Toistuva ja pitkäkestoinen laiminlyönti lasta kohtaan voi aiheuttaa merkittäviä muutoksia aivoissa. Stressaava tilanne, jossa lapsen turvattomuuden tunne jatkuu liian pitkään, vahingoittaa stressinsäätelyjärjestelmää ja tuo vaikeuden tunteja itsesäätelytaitoihin myöhemmällä iällä. (Elo 2021, 4–7.) Tällaisista tapahtumista syntyvä trauma muokkaa koko lapsen persoonaa ja suhteita muihin ihmisiin. Varhainen trauma sulautuu siis osaksi identiteettiä ja tekee siitä myös vaikeasti tunnistettavan ja hoidettavan. (Heiskanen 2018.) Nykytutkimustiedon valossa haitalliset lapsuusajan kokemukset ovat yhteydessä turvattoman kiintymyssuhteen syntyyn (Välivaara 2010).

3.6 Mentalisaatio

Mentalisaatiolla tarkoitetaan ihmisen kyvykkyyttä ymmärtää ja arvioida omia sekä muiden ihmisten tunteita, käyttäytymistä ja tarpeita. Mentalisaatiokyvyn avulla ihminen oppii nimeämään niin omia kuin muiden ihmisten tunteita ja

ymmärtämään, että ihmisillä voi olla erilaisia ajatuksia ja kokemuksia samantaisista asioista. Se lisää kykyä muokata ja muuttaa omia ajatuksia tilanteen vaatimalla tavalla. Mentalisaatio suojaa ihmisiä vaikeissa tilanteissa ja lisää ymmärrystä muihin ihmisiin. Sen avulla ihminen voi säädellä tervettä etäisyyttä ihmissuhteissa. (Sinkkonen & Kalland 2012, 72–73.)

Mentalisaatiokyky kehittyy ihmisen varttuessa. Normaalioloissa lapsen kyky ajatella, miltä toisesta voisi tuntua, kehittyy noin kuusivuotiaaseen mennessä. Mentalisaatiokyvyn muokkautumiseen ja kehittymiseen vaikuttavat vuorovaikutuksen ja elinympäristön taso. Mentalisaatiokyky voi kehittyä vain, jos lapsen tarpeisiin vastataan sensitiivisesti ja vuorovaikutus on vastavuoroista eli turvallisessa kiintymyssuhteessa. Lapsi oppii mallintamaan hoivaajan tapaa ymmärtää tunteita ja vastata niihin. Mentalisaatiokyky on siis keskeinen mekanismi kiintymyssuhteen laadun kehittymisessä. Jos vanhempi ei pysty vastaamaan lapsen tarpeisiin johdonmukaisesti, puutteellinen mentalisaatio voi johtaa turvattoman kiintymyssuhteen syntyyn sekä lisätä riskiä psyykkiselle oireilulle ja persoonallisuushäiriöiden kehittymiselle. (Sinkkonen & Kalland 2012, 73–77.)

3.7 Hoivan laadun vaikutus kiintymyssuhteen kehitykselle

Kiintymyssuhdeteoria perustuu turvallisuuden tunteen kokemukseen. Ilman turvallisuuden tunnetta myöskään aivot eivät toimi tai kehity täysipainoisesti. Vanhemmuuden laadulla sekä ympäristöllisillä tekijöillä on suuri vaikutus turvan luomisessa ja sitä kautta kiintymyssuhteen kehittymisessä. (Hughes 2011, 31.)

Hoivan laatuun liittyy vahvasti hoivaajan oma kiintymyssuhdehistoria. Hoivaajan omat kokemukset vaikuttavat siihen, miten hän kykenee vastaamaan lapsen tarpeisiin ja luomaan turvallisuutta. Lapsi hakee ensisijaisesti turvaa lähimmältä hoivaajaltaan. Jotta hoivaaja voi tarjota sitä, hänen on itse koettava olevansa turvassa ja tunnistettava omat pelkonsa. Pelon hallinta on keskeistä. Jos hoivaaja pelkää, lapsi ei voi turvautua häneen. Joissain tilanteissa lapsen ahdistus voi aiheuttaa ahdistusta hoivaajassa, mikä voi estää lapsen

turvallisuuden tunteen luomista. Sensitiivisyys ja oikea-aikainen reagointi lapsen kiintymistarpeisiin ovat ratkaisevia. (Hughes 2011, 73–74.) Sensitiivisyydellä tarkoitetaan tässä kohtaa sitä, että hoivaaja osaa havainnoida, tunnistaa ja vastata lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Hoivaaja ymmärtää esimerkiksi rauhoitella lasta lapsen ollessa ahdistunut, pelokas tai kiihtynyt tai myös vuorostaan innostaa ja rohkaista leikkiin mukaan (Mäkelä & Salo 2011, 237). Lapsi tarvitsee hoivaajan apua oppiakseen säätelemään tunteitaan. Hoivan laatuun vaikuttaa mentalisaatio, eli se miten hyvin hoivaaja kykenee tunnistamaan, ymmärtämään ja sanoittamaan lapsen tunteita. Vuorovaikutuksessa hoivaajan kanssa lapsi oppii asteittain tunteiden säätelyä sekä omaa mentalisaatiokykyään, joka tukee turvallisen kiintymyssuhteen muodostumista. (Puura ym. 2018.) Kun hoivaaja pystyy käsittelemään oman kiintymyshistorian, valmiudet tukea lasta kehittymään tunteiden säätelyssä ovat vahvemmat (Hughes 2011, 75).

Hoivan laatuun vaikuttavat vahvasti myös hoivaajan psyykkiset haasteet. Tutkimuksen mukaan hoivaajan kokema psyykkinen tai fyysinen väkivalta on suoraan yhteydessä lapsen psyykkiseen kehitykseen. (Puura ym. 2018.) Hoivaajan, erityisesti äidin raskauden aikaisen masennuksen katsotaan lisäävän riskiä myös syntyvän lapsen mielenterveys- ja kehitysongelmille. Jos äidillä on synnytyksen jälkeinen masennus, lapsella on kohonnut riski käytöshäiriöihin, tarkkaavaisuuden häiriöihin sekä emotionaalisiin haasteisiin. Masentuneen hoivaajan lapsen kyky havainnoida muiden iloa on keskivertoa vaikeampaa ja hitaampaa. Hoivaajan masennus- tai ahdistusoireet vaikuttavat luonnollisesti tapaan vastata lapsen tarpeisiin. (Sinkkonen & Kalland 2012, 106–109.)

Sinkkonen (2018, 49) tuo esille, että hoivaajaa tai hoivaajia tulisi katsoa kokonaisuutena ottaen huomioon niin mahdollisen parisuhteen kuin ympäristön. Perhe on systeeminen kokonaisuus, kaikella on vaikutusta kokonaisuuteen. Parisuhteen vointi heijastuu suoraan syntyvään sekä kehittyvään lapseen, lapsella katsotaan olevan suhde niin hoivaajaan kuin hoivaajiin, mutta myös perheessä olevien hoivaajien parisuhteeseen. Lapsen turvallisuuden tunne voi vaarantua, jos lapsi joutuu todistamaan riitelyä tai kokemaan jännittyneen ilmapiirin perheessä (Hughes 2011, 42.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE SEKÄ TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kuvailevaa kirjallisuuskatsausta käyttäen, mitkä taustatekijät vaikuttavat turvattoman kiintymyssuhteen syntyyn ja mitä seurauksia turvattomalla kiintymyssuhteella voi olla aikuisuudessa. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden sekä työntekijöiden tietoa ja ymmärrystä turvattomien kiintymyssuhteiden taustatekijöistä ja seurauksista.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä taustatekijät vaikuttavat turvattoman kiintymyssuhteen syntyyn?
2. Mitä emotionaalisia haasteita tai seurauksia turvattomalla kiintymyssuhteella voi olla aikuisuudessa?

5 KIRJALLISUUSKATSAUS

Kirjallisuuskatsaus on tutkimustapa, jonka avulla kootaan, analysoidaan ja tiivistetään alkuperäistutkimuksien keskeinen tieto, jotta saadaan kattava ja kriittisesti tarkasteltu kokonaiskuva tutkittavasta aiheesta. Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on tunnistaa, arvioida, tulkita ja yhdistää olemassa olevaa tutkimustietoa sekä tehdä keskeiset johtopäätökset ennalta asetettuun tutkimuskysymykseen. (Vilkkä 2023, 1.1.1.)

Vaikka kirjallisuuskatsausten määrä on kasvanut merkittävästi ja uusia jaotteluja on syntynyt tutkimuksien tavoitteiden ja menetelmien tarkentumisen myötä, voidaan kirjallisuuskatsaukset jakaa kolmeen tyyppiin, jotka ovat kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus sekä meta-analyysi. (Salminen 2011, 6.) Kaikille kirjallisuuskatsauksille on kuitenkin yhteistä se, että niiden tulee olla tiiviitä, selkeästi jäsenneltyjä ja kriittisesti arvioituja sekä perustua vahvaan kysymyksenasetteluun (Salminen 2023, 6).

5.1 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Yksi yleisimmistä kirjallisuuskatsauksen perustyypeistä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jota voidaan kuvata yleiskatsaukseksi, eivätkä sitä rajoita tarkat

säännöt. Aineistot voivat olla monipuolisia, niiden valintaan ei liity tarkkoja metodisia rajoituksia. (Salminen 2011, 6.)

Kuvailevaa kirjallisuuskatsausta käytetään yleisesti erityisesti humanistisessa tutkimusperinteessä, jossa pyritään selvittämään, mitä aiheesta on tällä hetkellä tutkittu, mitkä ovat sen kannalta olennaisimmat käsitteet ja millä tavoin nämä käsitteet ovat yhteydessä toisiinsa. Menetelmää on kritisoitu tieteellisesti epätarkaksi ja puutteelliseksi, mutta tästä huolimatta sitä on käytetty laajasti. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on aineistolähtöinen ja sen tavoitteena on ymmärtää ilmiö ja kuvailla se mahdollisimman vakuuttavasti ja johdonmukaisesti, jolloin syntyy kriittisesti tarkasteltu kokonaiskuva. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen käyttö vaatii tutkijalta menetelmän syvällistä tuntemusta, jotta sen tuottama tieto olisi luotettavaa. (Vilka 2023 1.2.1; Kangasniemi ym. 2013, 293.) Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voidaan toteuttaa kahdella eri tavalla: integroivana tai narratiivisena katsauksena. Integroivan kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan tarkastella ilmiötä monipuolisesti, kun narratiivisella kirjallisuuskatsauksella saadaan laaja yleiskuva valitusta aiheesta. Narratiivinen katsaus auttaa päivittämään ja kokoamaan uutta tietoa, ei niinkään antamaan analyttistä tulosta. Integroivalla katsauksella luodaan uutta tietoa jo olemassa olevista tutkimuksista. (Salminen 2011, 6–8.) Kuvaileva kirjallisuuskatsaus menetelmänä jaetaan neljään vaiheeseen (Kuva 1).

Kuva 1. Eri vaiheet osana kuvailevaa kirjallisuuskatsausta (mukailen Kangasniemi ym. 2013, 294)

Ensimmäisenä on tutkimuskysymyksen muodostaminen, joka ohjaa koko prosessia. Tämän jälkeen valitaan aineisto, jota tutkimuskysymykset ohjaavat.

Kuvailun rakentamisessa muodostetaan vastaus esitettyihin tutkimuskysymyksiin aineiston sisältöä yhdistellen, jonka jälkeen tuloksia tarkastellaan laajemmin suhteessa kontekstiin.

5.2 Tutkimuskysymyksen muodostaminen

Tutkimuskysymyksillä ja niiden muotoilulla on merkittävä osa katsausprosessissa. Ne ohjaavat työskentelyä, eikä esimerkiksi hakuprosessia voi tehdä ilman ennalta laadittuja tutkimuskysymyksiä. Tutkimuskysymysten muodostaminen on tehtävä huolellisesti, sillä niiden tulee olla riittävän rajattuja ja täsmällisiä, jotta aihetta voi tarkastella syvällisesti. Kuitenkin aihetta tulee voida tarkastella useista näkökulmista, jolloin kysymysten tulee säilyttää väljyys. Tutkimuskysymyksiin pyritään vastaamaan tutkimuksella, mutta tämän lisäksi tutkimuskysymyksiä käytetään myös monien ratkaisujen ja valintojen apuna, esimerkiksi tutkimusten tunnistamisessa, seulonnassa, poissulkukriteerejä määrittäessä, laadun arvioinnissa tai analyysin ohjaamisessa. (Vilka 2023, 1.2.1, Kangasniemi ym. 2013, 294–295.) Kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä taustatekijät vaikuttavat turvattoman kiintymyssuhteen syntyyn?
2. Mitä emotionaalisia haasteita seurauksia turvattomalla kiintymyssuhteella voi olla aikuisuudessa?

5.3 Tiedonhaku

Valitut tutkimuskysymykset ohjaavat aineiston valintaa kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa. Valittua aineistoa tarkastellessa tulee huomioida, miten aineistot täsmentävät ja jäsentävät tutkimuskysymyksiä sekä kuinka ne kritisoi- vat ja avaavat niitä uusista näkökulmista. Aineiston valinnan jatkuva reflektointi tutkimuskysymysten osalta on myös oleellista. Aineiston avulla voidaan myös tarkastella valittua asiaa tarkoituksenmukaisesti tutkimuskysymyksiin nähden. (Kangasniemi ym. 2013, 295–296.)

Tiedonhaku aloitettiin tammikuussa 2025 hyödyntämällä sekä elektronisia tietokantoja että painettuja lähteitä. Tiedonhaussa käytettiin aiemmista sairaanhoitajanopinnoista saatuja oppeja sekä opinnäytetyön menetelmään liittyvää kirjallisuutta. Tiedonhakua opinnäytetyötä varten tehtiin useista tietokannoista,

kuten Medic, APA PsycArticles, APA psycInfo, PubMed ja Kaakkuri. Lisäksi hyödynnettiin Finnaa, Google Scholaria, Julkkaria ja Journalia, mutta näistä tietokannoista saadut hakutulokset eivät vastanneet valittuihin tutkimuskysymyksiin. Jokaisesta tietokannasta löytyi materiaalia, mutta rajoituksia tehtäessä materiaalin saatavuus väheni.

Kirjallisuuskatsauksessa tiedonhaku tulee olla ennalta suunniteltua ja jäseneltyä. Tiedonhaku tehdään rakenteellisesti, läpinäkyvästi ja tarkasti. (Vilka 2023, 2.1.2.) Tiedonhakua tehtäessä käytettiin useita hakusanoja hyödyntäen Boolean-tekniikkaa. Boolean-tekniikka on systemaattinen hakumenetelmä, jossa käytetään Boolean operaattoreita (AND, OR, NOT) tietojen hakemiseen ja rajaamiseen tietokannoissa. Operaattoreiden avulla tarkennetaan ja rajataan tiedonhakua relevantin tiedonhaun löytämiseksi. AND yhdistää hakusanat ja etsii ne tulokset, joissa annetut hakusanat ilmenevät. OR laajentaa hakutuloksia niin, että hakutulos sisältää ainakin yhden annetuista hakusanoista. NOT rajaa pois annetut hakusanat hakutuloksista. (Vilka 2023, 2.1.2.)

Tiedonhaussa sopivien hakutermien tuottaminen aiheutti haasteita. Entuudestaan tiedettiin, että aihetta on tutkittu paljon, mutta ajan saatossa tieto ei ole merkittävästi muuttunut. Tämän vuoksi ajantasaisen ja sisäänottokriteereihin sopivan suomenkielisen tiedon löytäminen osoittautui haastavaksi. Suomenkielisiä julkaisuja ei hyödynnetty tässä kirjallisuuskatsauksessa. Taulukossa 1 on kuvattu tiedonhakua tietokantojen, hakusanojen ja mahdollisten rajoitusten osalta.

Taulukko 1. Tiedonhaun kuvaus

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Osumia	Hyväksytty kirjallisuuskatsaukseen
Medic	Kiintymyssuh* AND lapsuu*	2015–2025, koko teksti saatavilla, väitöskirja, progradututkielma, alkuperäistutkimus, katsausartikkeli	6	1
Pubmed	Early Interaction AND the consequences of insecure attachment	2015-2025, koko teksti saatavilla, vertaisarvioitu	1	1
Pubmed	The effects of an insecure attachment on the development of depression	2015-2025, koko teksti saatavilla, vertaisarvioitu	8	2
Pubmed	Anxiety attachment AND effects AND relationship	2015-2025, koko teksti saatavilla, vertaisarvioitu	25	1
APA psycArticles	Insecure attachment AND effects in adult	2015-2025, koko teksti saatavilla, vertaisarvioitu	3	1
APA psycInfo	Insecure attachment AND personality development AND mental health	2015-2025, koko teksti saatavilla, vertaisarvioitu	3	1
Kaakkuri	Insecure attachment AND personality development	2015-2025, suomen- tai englanninkielinen, vertaisarvioitu	48	3

Suomenkielisillä hakusanoilla saatiin hakutulokseksi yksi julkaisu, joka hyväksyttiin. Julkaisu löytyi hakusanoilla kiintymyssuh* AND *lapsuu. Englanninkielistä materiaalia oli enemmän saatavilla. Kaikki julkaisut kirjallisuuskatsauksessamme ovat englanninkielisiä. Hakutulokset valittiin aineistoon seuraavilla hakutermeillä; Early Interaction AND the consequences of insecure attachment, the effects of an insecure attachment on the development of depression, anxiety attachment AND effects AND relationship, insecure attachment AND effects in adult, insecure attachment AND personality development AND mental health sekä insecure attachment AND personality development.

Medic-tietokannassa hakusanoina käytettiin muotoa kiintymyssuh* AND lapsuu*. Hakukriteereinä toimivat vuodet 2015–2025, koko tekstin saatavuus

sekä se, että teksti oli väitöskirja, alkuperäistutkimus tai katsausartikkeli. Hakutuloksia löytyi kuusi, joista neljä valikoitui otsikon perusteella. Sisäänottokriteereiden perusteella opinnäytetyöhön hyväksyttiin yksi tutkimus, joka valittiin tiivistelmän perusteella. Tutkimus oli englanninkielinen.

Pubmed-tietokannassa hakukriteereinä olivat alle 10 vuotta vanha julkaisu, koko tekstin saatavuus ja vertaisarvioitu sisältö. Hakusanoilla Early interaction AND the consequences of insecure attachment löytyi yksi tutkimus, joka täytti sisäänottokriteerit ja hyväksyttiin opinnäytetyöhön tiivistelmän perusteella. Julkaisu oli englanninkielinen.

Hakukriteerit säilyivät ennallaan. Hakusanoilla The effects of an insecure attachment on the development of depression saatiin kahdeksan hakutulosta. Näistä kolme valikoitui otsikon perusteella, ja kaksi täytti sisäänottokriteerit ja hyväksyttiin osaksi kirjallisuuskatsausta. Molemmat julkaisut olivat englanninkielisiä.

Kolmas haku tehtiin hakulausekkeella Anxiety attachment AND effects AND relationship. Hakukriteerit pysyivät samoina. Hakutuloksia saatiin 25 kappaletta, joista kaksi valikoitui otsikon perusteella. Näistä yksi täytti sisäänottokriteerit ja hyväksyttiin kirjallisuuskatsaukseen. Julkaisu oli englanninkielinen.

APA psycArticles-tietokannassa hakusanoina käytettiin insecure attachment AND effects in adult. Hakukriteereinä olivat viimeisen 10 vuoden sisällä julkaistut ja vertaisarvioidut tutkimukset. Hakusanoilla löytyi kolme tutkimusta, joista yksi täytti sisäänottokriteerit. Tämä tutkimus hyväksyttiin tiivistelmän perusteella osaksi kirjallisuuskatsausta. Tutkimus oli englanninkielinen.

APA psycInfo-tietokannassa hakusanoina käytettiin insecure attachment AND personality development AND mental health. Hakukriteereinä olivat 10 vuoden sisällä julkaistut, kokonaiset tekstit ja vertaisarvioidut julkaisut. Hakusanoilla löytyi kolme tulosta, jotka käytiin läpi otsikon perusteella. Sisäänottokriteereiden perusteella kirjallisuuskatsauksemme hyväksyttiin yksi tutkimus tiivistelmän perusteella. Tutkimus oli englanninkielinen.

Kaakkuri-tietokannassa hakusanoina käytettiin insecure attachment AND personality development. Hakukriteereinä olivat 10 vuoden sisällä julkaistut, vertaisarvioidut, suomen- tai englanninkieliset julkaisut. Hakutuloksia oli 48, joista kahdeksan valikoitui otsikon perusteella. Näistä kolme hyväksyttiin kirjallisuuskatsauksemme tiivistelmän perusteella. Molemmat julkaisut olivat englanninkielisiä.

Sisäänottokriteereinä oli korkeintaan 10 vuotta vanha, suomen- tai englanninkielinen aineisto, jolla oli selkeä yhteys tutkimuskysymyksiin. Aineiston tuli olla kokonaan saatavilla. Tämän lisäksi aineiston tuli koostua tieteellisistä julkaisuista, tieteellisistä artikkeleista, tutkimusjulkaisuista tai väitöskirjoista, jotka olivat vertaisarvioituja. Poissulkukriteereinä olivat ennen vuotta 2015 julkaistut aineistot, muu kuin suomen- tai englanninkielinen sisältö sekä aineisto, joka ei vastannut tutkimuskysymysten tarkastelua. Myös maksulliset aineistot sekä eieteelliset julkaisut, kuten AMK-opinnäytetyöt rajattiin pois. Aineiston sisään- ja poissulkukriteerit on kuvattu taulukossa 2.

Taulukko 2. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Julkaisuvuosi 2015–2025	Julkaistu ennen vuotta 2015
Kieli: Suomi, Englanti	Muu kieli
Vastaa tutkimuskysymyksiin	Ei vastaa tutkimuskysymyksiin
Vertaisarvioitu tutkimusartikkeli, tutkimusjulkaisu, väitöskirja,	Ei tieteellinen tutkimus, AMK-opinnäytetyö
Saatavilla koko teksti	Saatavilla vain abstrakti

Sisäänottokriteereitä hyödynnettiin myös tiedonhaun rajauksissa silloin, kun tietokanta mahdollisti niiden käytön. Mikäli kaikkia rajauksia ei voitu toteuttaa suoraan hakuvaiheessa, artikkelien soveltuvuus sisäänottokriteereihin arvioitiin ennen tarkempaa analyysia.

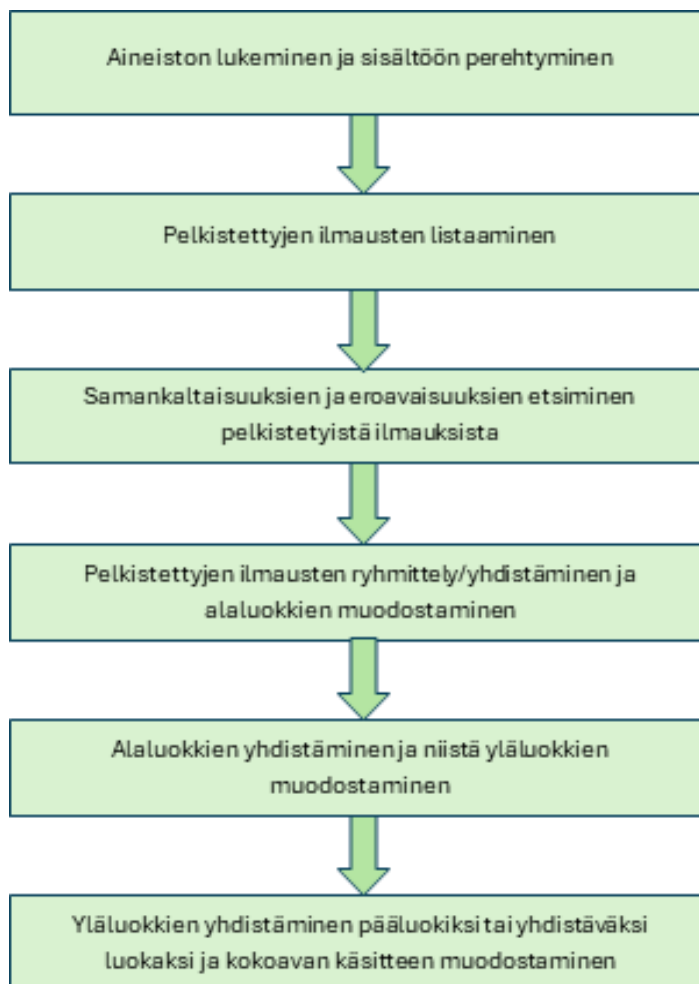
5.4 Aineiston analyysi

Kirjallisuuskatsauksessa analyysimenetelmä määräytyy valitun katsausmenetelmän mukaan. Aineiston analyysin tarkoituksena on tehdä yhteenveto vali-

tuista tutkimuksista ja niiden tuloksista. Tutkimusten yhteenveto on suositeltavaa esittää taulukossa, jotta aineistosta saadaan selkeä kokonaiskuva. Aineiston analyysi edellyttää perusteellista aineistoon tutustumista sekä sen toistuvaa lukemista. (Stolt ym. 2016, 30–31.)

Induktiivisen eli aineistolähtöisen laadullisen analyysin voi jakaa kolmivaiheiseksi prosessiksi. Ensimmäisessä vaiheessa aineisto yksinkertaistetaan eli pelkistetään, tätä kutsutaan redusoinniksi. Redusoinnissa poistetaan tutkimuksen kannalta epäoleellinen sisältö. Tämä voidaan tehdä etsimällä aineistosta tutkimustehtävää kuvaavia ilmaisuja, jotka listataan allekkain mitään kadottamatta. Tämä luo pohjan klusteroinnille eli ryhmittelylle, jossa aineistosta poimitut alkuperäisilmaukset analysoidaan huolellisesti ja niistä etsitään käsitteitä, jotka kuvaavat sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia. Samaa ilmiötä kuvaavat käsitteet kootaan yhteen ja jäsenellään erillisiksi luokiksi, joista muodostetaan alaluokat, jotka nimetään niiden kuvaaman sisällön perusteella. Alaluokkia yhdistämällä muodostetaan yläluokat. Yläluokkien yhdistämisen myötä syntyvät pääluokat, jotka nimetään aineistosta esiin nousseen ilmiön mukaisesti. Viimeisessä vaiheessa, abstrahoinnissa eli käsitteellistämässä, tutkija luo teoreettisia käsitteitä valikoidun tiedon perusteella ja kehittää uutta teoriaa vertaamalla sitä alkuperäisaineistoon, aiempaan teoriaan ja johtopäätöksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–127.)

Tämän opinnäytetyön aineisto analysoitiin induktiivisella eli aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin tarkoituksena oli toteuttaa luokittelu aineistoon perustuen. Aineiston analysointi eteni aineistolähtöisen sisällönanalyysin (kuva 2) mukaisesti.

Kuva 2. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen (mukailien Tuomi & Sarajärvi 2018, 123)

Aluksi aineistoa tarkasteltiin ja peilattiin sitä jatkuvasti valitsemiimme tutkimuskysymyksiin. Aineistosta kerättiin alkuperäisilmaisuja, redusoiitiin omin sanoin säilyttäen niiden alkuperäiset merkitykset. Esimerkkejä redusoinnista on taulukossa 3.

Taulukko 3. Esimerkki sisällönanalyysistä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka
"Experience of childhood emotional neglect increased the prevalence of alexithymia nearly fourfold, and the majority of participants with high alexithymia reported experience of emotional neglect."	Emotionaalinen laiminlyönti lapsuudessa lisää aleksitymian riskiä	Emotionaalinen kaltoinkohtelu
"Our findings suggest that even when only endorsing mild levels of difficulty with dissociation and emotion regulation, individuals with a history of ACEs may continue to endorse insecure attachment traits as adults"	ACE: kokemukset voivat vaikuttaa kiintymyssuhteisiin vielä aikuisuudessa, vaikka henkilö kokisi vain lieviä dissosiaatio- ja tunnesäätelyvaikeuksia	Lapsuuden haitalliset kokemukset (ACE)
"Maternal depression was confirmed as a key mediator in the relationship between MCA and child emotional-behavioural problems" "A maternal insecure attachment was confirmed as another significant mediator in the association between MCA and child internalising and externalising problems" "Children who witness intimate partner violence and experience harsh parenting have been found to present more severe behavioural problems"	Äidin masennus voi vaikuttaa lapsen emotionaaliseen kehitykseen ja valmiuksiin Äidin turvaton kiintymyssuhde voi vaikuttaa lapsen kykyyn oppia tunnesäätelytaitoja Lähisuhdeväkivaltaa todistavilla ja ankaraa kasvatusta kokevilla lapsilla todennäköisemmin käytöshäiriöitä	Emotionaalinen kehitys Kiintymyssuhteen kehitys Ylisukupolvisuus Perheväkivalta

Tämän jälkeen aineisto klusteroitii etsimällä redusoiduista ilmauksista yhtäläisyyksiä. Näiden perusteella muodostettiin sisällön mukaan nimetyt alaluokat. Alaluokkia yhdistelemällä syntyi kaksi pääluokkaa, jotka yhdistettynä muodostavat pääluokan. Pääluokat vastaavat tutkimuskysymyksiin.

6 TULOKSET

Kirjallisuuskatsaus perustuu 10 hyväksytyyn tutkimukseen. Kvantitatiivisia tutkimuksia oli seitsemän (Kajanoja 2019; Lewis-Morrarty ym. 2015; Maydom ym. 2024; Erkoreka ym. 2021, Ma ym. 2021; Zhang ym. 2024; Knox ym.2024). Kvalitatiivisia tutkimuksia oli kaksi (Snyder ym. 2024; Tahirovic ym. 2016). Kirjallisuuskatsauksessa on myös yksi katsausartikkeli (Marcinko ym. 2024). Taulukossa 4 tutkimukset on esitetty maittain ja maanosittain.

Taulukko 4. Tutkimukset maittain ja maanosittain

Tutkijat	Vuosi	Maa/Alue	Maanosa
Kajanoja	2019	Suomi & Ahvenanmaa	Eurooppa
Snyder ym.	2024	Yhdysvallat	Pohjois-Amerikka
Lewis-Morrarty ym.	2015	Yhdysvallat	Pohjois-Amerikka
Maydom ym.	2024	Englanti	Eurooppa
Tahirovic ym.	2016	Saksa	Eurooppa
Erkoreka ym.	2021	Espanja	Eurooppa
Ma ym.	2021	Kansainvälinen	Monikansallinen
Zhang ym.	2024	Kansainvälinen	Monikansallinen
Knox ym.	2024	Kansainvälinen	Monikansallinen

Tutkimuksista yksi oli toteutettu osin Suomessa sekä Ahvenanmaalla (Kajanoja 2019), Yhdysvalloissa tehtyjä tutkimuksia oli kaksi (Snyder ym. 2024; Lewis-Morrarty ym. 2015), Englannissa tehty yksi tutkimus (Maydom ym. 2024), Saksassa yksi (Tahirovic ym. 2016), Espanjassa yksi (Erkoreka ym. 2021) sekä lisäksi kolme kansainvälistä tutkimusta (Ma ym. 2021; Zhang ym. 2024; Knox ym. 2024).

6.1 Turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijöitä

Turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijöiksi aineiston analyysin perusteella nousi kaksi yläluokkaa. Taulukossa 5 on esitetty ala- ja yläluokat, jotka yhdistyvät pääluokaksi vastaten tutkimuskysymykseen.

Taulukko 5. Turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijöitä

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Emotionaalinen kehitys	Psykososiaalinen kehitys	Turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijöitä
Kiintymyssuhteen kehitys		
Ylisukupolvisuus		
Lapsuuden haitalliset kokemukset (ACE)	Varhaiselämän kokemukset	
Emotionaalinen kaltoinkohtelu		
Lapsuuden trauma		
Perheväkivalta		
Hoivan ja varhaisen vuorovaikutuksen merkitys		

Psykososiaalinen kehitys kulminoituu aineiston perusteella turvattoman kiintymyssuhteen muodostumisen kulmakiviin. Ma ym. (2022, 1817–1837) tutkimuksessaan osoittavat, että kiintymyssuhteen syntyyn vaikuttavia tekijöitä voivat olla äidin varhaislapsuuden kokemukset, esimerkiksi äidin kohtaamat traumat tai väkivalta. Nämä vaikuttavat äidin kykyyn muodostaa turvallisia kiintymyssuhteita omiin lapsiinsa. Kokemukset voivat heijastua äidin tapaan hoitaa lastaan sekä turvata lapsen tarpeet. Samalla tavalla äidin mielenterveysongelmat, kuten masennus, voivat olla vaikuttamassa äidin kykyyn vastata lapsen tarpeisiin. Masennus itsessään voi vähentää äidin ja lapsen positiivista vuorovaikutusta äidin ollessa kykenemätön vastaamaan lapsen tarpeisiin. Kontrollioiva kasvatustyyli voi altistaa lasta emotionaalisiin haasteisiin ja käytöshäiriöihin.

Tutkimuksessa korostuu myös, että kiintymyssuhteen kehittyminen ei ole ainoastaan yksittäisten vanhempien käytäntöjen tai mielenterveyden kysymys vaan kokonaisuus, johon vaikuttaa myös perheyhteisöt ja niiden sosiaaliset ja taloudelliset tekijät. Marcinko & Sutara (2024) nostavat esille, että lapsuudessa koettu empatian puute voi johtaa emotionaaliseen haavoittuvuuteen, mikä vaikeuttaa lasta tunteiden säätelyssä. Lapsena koettu riittämättömyyden tunne tai häpeä voivat estää myös emotionaalisen yhteyden muodostumista. Näillä tekijöillä katsotaan olevan vaikutusta kiintymyssuhteen syntyyn. Varhaislapsuudessa koetut ihmissuhteet ja emotionaaliset kokemukset voivat vaikuttaa kiintymissuhteiden muodostamiseen myös myöhemmin, eli kiintymyssuhdetyylit voivat siirtyä sukupolvelta toiselle. (Ma ym. 2022; Marcinko & Sutara 2024.)

Varhaiselämän kokemukset ovat vaikuttamassa kiintymyssuhteiden syntyyn. Tutkimusten mukaan erityisesti emotionaalinen ja fyysinen kaltoinkohtelu lapsuudessa, koetut traumat ja ACE-kokemukset vaikuttavat turvattoman kiintymyssuhteen syntymiseen ja kehittymiseen. (Snyder ym. 2024; Kajanoja 2019; Erkoreka ym. 2021.) Erkoreka ym. (2021) ja Kajanoja (2019) osoittavat tutkimuksissaan, että emotionaaliseen kaltoinkohteluun liittyvät vanhempien omat tunnesäätelyvaikeudet. Kaltoinkohtelu, jossa lapsi kokee mitätöintiä tai nöyryyttämistä, voi johtaa tunnesäätelytaitojen puutteeseen, jonka myötä turvalli-

nen kiintymyssuhteen syntyminen järkkyy. Rakkauden, varhaisen vuorovaikutuksen ja hoivan puute estävät perustavanlaatuisen luottamuksen ja turvan syntymistä lapsella (Marcinko & Sutara 2024). Lapsena koettu perheväkivalta voi vaikuttaa turvattoman kiintymyssuhteen muodostumiseen, erityisesti jos lapsen äiti on kokenut väkivaltaa ja äidillä on heikentynyt kyky luoda turvallista ympäristöä lapselleen (Ma ym. 2022). ACE-kokemusten vaikutukset eivät suoraan ennusta turvatonta kiintymyssuhdetta vaan altistavat lapsia turvattoman kiintymyssuhteen syntylle, mikäli heille kehittyy vaikeuksia tunteiden säätelyssä (Snyder ym. 2024).

6.2 Turvattoman kiintymyssuhteen seurauksia aikuisuudessa

Turvattoman kiintymyssuhteen seurauksista aikuisuudessa muodostui kaksi yläluokkaa, jotka ovat mielenterveyden ongelmat ja tunnesäätelyn ongelmat. Nämä yhdistyessään muodostavat pääluokan, joka vastaa tutkimuskysymykseen. Klusterointia on kuvattu taulukossa 6.

Taulukko 6. Turvattoman kiintymyssuhteen seurauksia aikuisuudessa

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Persoonallisuushäiriö	Mielenterveyden ongelmat	Turvattoman kiintymyssuhteen seurauksia aikuisuudessa
Masennus		
Itsemurha-ajatukset ja -yritykset		
Narsistinen persoonallisuus		
Ahdistuneisuus		
Aleksitymia	Tunnesäätelyn ongelmat	
Emotionaalinen kaltoinkohtelu		
Haasteet tunne-elämässä		
Stressinhallinta ongelmat		
Ylisukupolvisuus		
Väkivaltainen käytös		
Käytöshäiriöt		

Mielenterveyden ongelmat kytkevät sisälleen monta osa-aluetta. Tahrovic ja Bajric (2016) tutkimus osoittaa, että lapsuuden turvaton kiintymyssuhde ja

Borderline-persoonallisuushäiriö (BPD) ovat yhteydessä aikuisuudessa toisiinsa. Tutkimus osoitti näiden kahden yhteyden, mutta ei pystynyt määrittämään suoraan, onko turvattomalla kiintymyssuhteelle suora yhteys BPD:hen vai onko molemmilla yhteyttä toisiinsa. Tutkimusjoukosta löytyi, että vallitseva kiintymystyyli BPD-henkilöillä lapsuudessa on ollut välttelevä turvaton kiintymyssuhde. Erkorekan ym. (2021) tutkimus tukee käsitystä siitä, että lapsuudessa koetut tunnesäätelyn vaikeudet voivat estää persoonallisuuden kehitystä lisäten riskiä antisosiaaliseen käyttäytymiseen ja persoonallisuushäiriöiden kehittymiseen. Turvattoman kiintymyssuhteen seuraukset aikuisuudessa voivat näyttäytyä myös narsistisina piirteinä ja puolustusmekanismeina, jotka pyrkivät suojaamaan henkilöä sisäiseltä epävarmuudelta ja hylätyksi tulemisen pelolta. Turvattoman kiintymyssuhteen ja narsismin välinen yhteys voi olla vahvempi miehillä, sillä tutkimuksen mukaan miehet ovat erityisesti alttiita kehittämään narsistisia piirteitä ja puolustusmekanismeja, jotka suojaavat heitä käsittelemästä omia tunteitaan ja haavoittuvuuttaan. (Zhang ym. 2024.)

Turvattomalla kiintymyssuhteella voi olla vaikutusta henkilön kykyyn hakea apua vaikeina aikoina ja hallita tunteitaan. Vaikeudet voivat ilmetä myös ihmissuhteissa, mikä lisää stressiä ja vaikeuttaa vaikeiden tilanteiden käsittelyä. Tällaiset tekijät voivat altistaa henkilön mielenterveysongelmille, kuten masennukselle ja ahdistukselle. (Kajanoja 2019; Maydom ym. 2024.) Mielenterveysongelmat puolestaan voivat olla yhteydessä itsemurha-ajatukseen ja -yrityksiin (Maydom ym. 2024). Lewis-Morrartyn ym. (2015) tutkimuksessa ei suoraan tarkasteltu turvattoman kiintymyssuhteen seurauksia aikuisuuteen, vaan pääpaino oli nuoruusiässä. Kuitenkin mikäli lapsella on korkea biologinen reaktiivisuus (BI) ja turvaton kiintymyssuhde, yhdistelmä voi lisätä pitkäaikaisten ahdistuneisuushäiriöiden riskiä. Marcinkon & Sutaran (2024) tutkimus osoittaa, että turvaton kiintymyssuhde on merkittäviä yksinäisyyden ennustajia. Tällaiset kiintymyssuhteet voivat johtaa hylkäämisen ja eristäytymisen tunteisiin, jotka heikentävät kykyä muodostaa terveitä ja kestäviä ihmissuhteita. Näiden kiintymyssuhdemallien vaikutukset voivat ilmetä heikentyneenä tunneälynä, joka puolestaan estää yksilöä ymmärtämästä ja ilmaisemasta tunteitaan tehokkaasti, mikä lisää yksinäisyyden kokemusta.

Tunnesäätelyn ongelmat

Välittelevä kiintymyssuhdetyyli, jossa lapsen tunneperäisiin tarpeisiin ei vastata johdonmukaisesti, voi johtaa vaikeuksiin tunnesäätelyssä ja kiintymyssuhteissa aikuisuudessa, kuten aleksitymiaan. Turvattomat kiintymyssuhteet lapsuudessa voivat siis altistaa aikuisen tunteiden säätelyn haasteille, mikä voi ilmetä esimerkiksi ahdistuksena, masennuksena, impulsiivisena käyttäytymisenä tai emotionaalisena epävakautena. Tämän seurauksena voi ilmetä vaikeuksia tulevissa ihmissuhteissa ja psykologisissa toiminnoissa aikuisena. (Kajanoja 2019; Snyder ym. 2024.) Ristiriitaisen turvattoman kiintymyssuhteen omaava henkilö voi kokea parisuhteessa jatkuvaa tarvetta vahvistaa kiintymystä ja rakkautta, mikä voi aiheuttaa stressiä, konflikteja ja jopa väkivaltaisuutta kumppania kohtaan (Knox ym. 2024). Snyderin ym. (2024) tutkimuksen perusteella voidaan myös todeta, että traumaattiset lapsuuden kokemukset (ACE) voivat johtaa turvattomiin kiintymyssuhteisiin myös aikuisuudessa. Pitkällä aikavälillä turvattoman kiintymyssuhteen vaikutukset voivat heikentää emotionaalista hyvinvointia, sillä yksilöt kokevat jatkuvaa epävarmuutta ja ahdistusta ihmissuhteissa. Tämä voi edelleen vahvistaa yksinäisyyden tunteita ja itsetunto-ongelmia, jotka altistavat masennukselle sekä vaikeuttavat elämänhallintaa. Tutkimustulokset osoittavat myös, että nämä tunteet voivat estää yksilöä luomasta terveitä ihmissuhteita ja syvällistä yhteyttä muihin, mikä vain syventää eristäytyneisyyttä ja vaikeuttaa täysipainoisen elämän elämistä. (Marcinko & Sutara 2024.) Man ym. (2022) tutkimus osoittaa, että turvaton kiintymyssuhde on myös merkittävä tekijä ylisukupolvisessa siirtymässä. Äidin lapsuuden aikaiset vastoinkäymiset voivat vaikuttaa hänen kiintymyssuhdetyyliinsä aikuisena, mikä heijastuu vanhemmuuteen ja lapsen emotionaaliseen kehitykseen. Tulokset vahvistavat, että äidin turvaton kiintymyssuhde välittää lapsuuden kokemusten vaikutuksia seuraavalle sukupolvelle.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda tietoa ja ymmärrystä sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoille sekä työntekijöille turvattoman kiintymyssuhteen seurauksista aikuisuudessa. Tarkoituksena oli selvittää turvattoman kiintymyssuhteen

syntyyn vaikuttavia taustatekijöitä sekä turvattoman kiintymyssuhteen mahdollisia emotionaalisia seurauksia. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena ja aineiston analyysissä käytettiin aineistolähtöistä sisälönanalyysiä. Opinnäytetyötä voivat hyödyntää sosiaali- ja terveydenhuollon parissa työskentelevät sekä alaa opiskelevat.

7.1 Tulosten tarkastelu

Turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijöitä tarkasteltaessa tutkimustuloksista nousi esiin kaksi yläluokkaa: psykososiaalinen kehitys ja varhaiselämän kokemukset. Näiden teemojen ympärille rakentui vahva yhteys aiempaan kiintymyssuhdeteoriaan. Tuloksissa toistui ajatus siitä, kuinka kiintymyssuhteen synty ei ole yksittäinen tapahtuma vaan monivaiheinen prosessi, johon vaikuttavat useat samanaikaiset tekijät. Erityisesti varhaisen vuorovaikutuksen, sensitiivisen hoivan ja hoivaajan psyykkisen hyvinvoinnin merkitys korostuivat. Sinkkosen (2018) mukaan varhaisen vuorovaikutuksen puute tai lapsen tarpeiden huomiotta jättäminen voi altistaa turvattoman kiintymyssuhteen muodostumiselle. Tätä näkökulmaa tukee myös Marcinkon & Sutaran (2024) havainnot, joiden mukaan rakkauden ja hoivan puute estävät turvallisen kiintymyksen kehittymistä. Tulokset vahvistavat ajatusta, että hoivan laadulla ja lapsen emotionaalisen turvallisuuden ylläpitämisellä on keskeinen rooli kiintymyssuhteen kehityksessä (Hughes 2011).

Man ym. (2022) tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että hoivaajan psyykinen hyvinvointi näyttäytyy keskeisenä tekijänä lapsen turvallisen kiintymyssuhteen kehittämisessä. Esimerkiksi masennus voi heikentää hoivaajan kykyä vastata lapsen tarpeisiin sensitiivisesti ja oikea-aikaisesti, mikä voi altistaa lasta emotionaaliselle kaltoinkohtelulle. Emotionaalinen kaltoinkohtelu puolestaan vaikuttaa lapsen kykyyn oppia tunnesäätelyä. Jos lapsi ei saa riittävästi emotionaalista tukea ja turvaa, jäävät tunnetaitojen kehittymisen kannalta olennaiset kokemukset puuttumaan. (Snyder ym. 2024; Kajanoja 2019; Erkoreka ym. 2021.) Man ym. (2022) tutkimuksesta käy ilmi, että hoivaajan aiemmat kokemukset, kuten trauma tai koettu väkivalta, voivat vaikuttaa hoivaajan kykyyn mentalisoida eli ymmärtää ja vastata lapsen emotionaalisiin tarpeisiin. Mentali-

saatiokyvyn puute voi vaarantaa lapsen turvallisuuden kokemusta ja heikentää kiintymyssuhteen laatua. Sinkkosen ja Kallandin (2012) mukaan mentaali- saatiokyvyn puuttuminen ei vaikuta ainoastaan vanhemman käyttäytymiseen, vaan myös siihen millaiseksi lapsi rakentaa käsityksen itsestään ja ympäristöstään, mikä tukee Man ym. (2022) esittämää näkemystä mentalisaation merkityksestä kiintymyssuhteessa. Sinkkonen ja Kalland (2012) ovat todenneet, että turvattoman kiintymyssuhteen taustatekijänä voidaan pitää ylisukupolvisuutta eli hoivaajan traumaattisten kokemusten siirtymistä sukupolvelta toiselle. Tutkimukset vahvistivat käsitystä, että kiintymyssuhdetyylit eivät synny tyhjiössä vaan useimmiten siirtyvät sukupolvelta toiselle. Hoivaajan omat kokemukset, erityisesti traumojen käsittelemättömyys tai puutteellinen hoiva, voivat vaikuttaa siihen, millä tavoin hän kykenee vastaamaan lapsensa tarpeisiin ja muodostamaan turvallisen kiintymyssuhteen (Ma ym. 2022; Marcinko & Sutara 2024).

Tutkittaessa turvattoman kiintymyssuhteen seurauksia aikuisuudessa löytyi myös useita yhtäläisyyksiä jo aiemman tiedon kanssa. Pääluokiksi muodostuivat mielenterveyden ongelmat sekä tunnesäätelyn ongelmat.

Turvattomalle kiintymyssuhdetyylille on tyypillistä, että lapsen tunneperäisiin tarpeisiin ei vastata johdonmukaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että lapselle kehittyy vaikeuksia tunnesäätelyssä ja kiintymyssuhteissa myöhemmin aikuisuudessa. Aiemman tiedon perusteella on havaittu, että turvaton kiintymyssuhde on yhteydessä useisiin mielenterveyden ongelmiin, kuten ahdistuneisuushäiriöihin, masennukseen ja pakkoajatuksiin. (Sinkkonen 2018.) Myös Snyderin ym. (2024) tutkimuksessa todetaan, että turvattomaan kiintymyssuhteeseen liittyvät tunnesäätelyn vaikeudet voivat ilmetä aikuisuudessa muun muassa ahdistuneisuutena, masennuksena ja impulsiivisena käyttäytymisenä. Tämän lisäksi myös Maydomin ym. (2024) sekä Lewis-Morratyn ym. (2015) tutkimukset tukevat aiempaa tietoa siitä, että ahdistuneisuus voi olla seurausta turvattomasta kiintymyssuhteesta.

Välittelevässä kiintymyssuhteessa lapsi oppii selviytymään tunnekuohuista itsenäisesti, mikä voi johtaa siihen, että lapsesta kasvaa itseään kohtaan ankara. Tällaisessa tilanteessa lapselle voi kehittyä pelko menettämisestä sekä

voimakas halu miellyttää muita. (Sinkkonen & Kalland 2012.) Ilmiötä tukee Zhangin ym. (2024) tutkimus, jonka mukaan turvattoman kiintymyssuhteen seuraukset voivat myöhemmin aikuisuudessa ilmentyä jopa narsistisina puolustusmekanismeina. Taustalla on usein syvälle juurtunut tarve suojautua hylätyksi tulemisen pelolta. Sinkkosen (2018) mukaan turvaton kiintymyssuhde voi lisätä riskiä käytöshäiriöiden syntyyn sekä aiheuttaa vaikeuksia tunne- ja itsesäätelytaidoissa. Kajanojan (2019) tutkimus myötäilee tätä näkemystä, sillä tutkimuksen mukaan turvaton kiintymyssuhde voi altistaa esimerkiksi aleksitymialle eli tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun vaikeudelle.

Sinkkosen (2018) mukaan ristiriitaisessa kiintymyssuhteessa lapsi voi sisäistää toimintamallin, jonka perusteella tunnesäätelyä ei voi pitää luotettavana. Tästä syystä lapsen ja hoivaajan välille voi muodostua samanaikaisesti sekä vihamielinen että riippuvainen suhde. Knoxin ym. (2024) tutkimus täydentää näkökulmaa osoittamalla, että henkilö, jolla on ristiriitaisesti turvaton kiintymyssuhde voi aikuisiällä kokea parisuhteessa jatkuvaa tarvetta saada vahvistusta kiintymykselle ja rakkaudelle, mikä voi johtaa stressiin, ristiriitoihin ja jopa väkivaltaiseen käyttäytymiseen kumppania kohtaan. Sinkkosen teoria vahvistaa ilmiötä, erityisesti tunnesäätelyn ja ihmissuhteiden dynamiikan osalta, vaikka se ei suoraan käsittele väkivaltaa.

Turvaton kiintymyssuhde, erityisesti välttelevä kiintymystyyli on aiempien tutkimusten mukaan yhteydessä persoonallisuushäiriöihin (Sinkkonen & Kalland 2012). Tahrovin ja Bajricin (2016) tutkimus tukee tätä, sillä välttelevä kiintymyssuhde oli vallitseva lapsuuden kiintymystyyli Borderline-persoonallisuushäiriöstä (BPD) kärsivillä henkilöillä. Myös Erkorekan ym. (2021) tutkimus viittaa siihen, että lapsuudessa koetut tunnesäätelyn vaikeudet voivat lisätä riskiä persoonallisuushäiriöiden kehittymiseen. Lisäksi mentalisaation puute voi altistaa persoonallisuushäiriölle sekä psyykkisille oireille (Sinkkonen & Kalland 2012).

Sinkkosen ja Kallandin (2012) mukaan organisoitumattoman kiintymyssuhteen taustalla voi olla varhaisia traumakokemuksia, jotka kietoutuvat tiiviisti kiintymyssuhteen muodostumiseen. Tässä korostuu ylisukupolvisuus, sillä hoivaa-

jan omat traumat ja kiintymyssuhdehäiriöt voivat siirtyä eteenpäin lapselle. Ilmiötä vahvistaa myös Man ym. (2022) tutkimus, jossa todetaan turvattoman kiintymyssuhteen olevan merkittävä tekijä ylisukupolvisessa siirtymässä. Lisäksi Snyderin ym. (2024) tutkimus osoittaa, että lapsuudessa koetut traumaattiset kokemukset (ACE) voivat altistaa turvattomien kiintymyssuhteiden kehittymiselle myös aikuisuudessa.

Maydom ym. (2024) tuovat tutkimuksessaan esiin yhteyden mielenterveysongelmien sekä mahdollisten itsemurha-ajatusten ja -yritysten välillä. Tämä tukee osittain aiempaa teoriaa, jonka mukaan välttelevä, ristiriitainen ja organisoitumaton kiintymyssuhde voivat olla yhteydessä depression, ahdistuneisuuteen, käytöshäiriöihin sekä yleisemmin mielenterveyshäiriöihin (Sinkkonen 2018). Aiemmassa teorialiedossa ei kuitenkaan suoraan käsitelty yhteyttä itsemurha-ajatuksiin tai -yrityksiin, mutta Maydom ym. (2024) tutkimus vahvistaa, että mielenterveysongelmat voivat olla yhteydessä myös tällaisiin ilmiöihin.

Tokolan ja Airon (2024) mukaan turvallinen kiintymyssuhde tukee lapsen kykyä luoda terveitä ja turvallisia ihmissuhteita elämässä. Marcinkon & Sutaran (2024) tutkimus vahvistaa tätä, sillä turvaton kiintymyssuhde voi pitkällä aikavälillä heikentää hyvinvointia jatkuvan epävarmuuden ja ahdistuneisuuden takia. Tämän seurauksena henkilö voi kokea yksinäisyyden tunnetta sekä elämänhallinnan vaikeuksia. Nämä tunteet voivat vaikeuttaa terveiden ja syvällisten ihmissuhteiden ja yhteyden luomista muihin

Varhaiselämän kokemusten ja psykososiaalisen kehityksen välinen yhteys on vahva ja tukee kiintymyssuhdeteoriaa, joka korostaa varhaisen vuorovaikutuksen merkitystä. Haasteet, kuten emotionaalinen kaltoinkohtelu, perheväkivalta ja hoivaajan psyykkiset vaikeudet, voivat vaarantaa lapsen turvallisuuden tunteen ja altistaa hänet turvattomalle kiintymyssuhteelle. Näiden tekijöiden ymmärtäminen korostaa varhaisen tuen ja puuttumisen tärkeyttä turvattomien kiintymyssuhteiden ehkäisemisessä ja lapsen mahdollisuudessa kehittää turvallinen suhde ympäröivään maailmaan. Turvattoman kiintymyssuhteen seuraukset heijastuvat laajasti yksilön psyykkiseen hyvinvointiin ja sosiaaliseen toimintakykyyn aikuisuudessa. Tutkimukset tukevat vahvasti käsitystä siitä,

että turvaton kiintymyssuhde on yhteydessä mielenterveyshäiriöihin, tunnesäätelyn vaikeuksiin ja ihmissuhdeongelmiin. Lapsuuden traumaattiset kokemukset sekä hoivaajan omat kiintymyssuhdevaikeudet voivat siirtyä ylisukupolisesti vahvistaen turvattoman kiintymyssuhteen jatkumista. Tämä kokonaisuudessaan korostaa varhaisen vuorovaikutuksen merkitystä ja ennaltaehkäisevän tuen tarvetta lapsen emotionaalisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukemisessa.

7.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteiden (2023) mukaisesti opinnäytetyötä aloittaessa on huolehdittava tutkimusluvan hankkimisesta. Tässä tapauksessa opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena, eli koottiin yhteen jo aiemmin tutkittua tietoa. Erillistä tutkimuslupaa ei tarvittu, sillä tunnistettavia henkilötietoja ei käytetty, eikä opinnäytetyö kohdistu suoraan yksilöihin. Oleellista kuitenkin on, että työ perustuu huolellisesti valittuun ja eettisesti hyväksyttävään tutkimuskirjallisuuteen.

Opinnäytetyössä on noudatettu alusta loppuun Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteiden ohjeistusta. Peruseriaatteiden mukaisesti työn tulee olla suunniteltu huolellisesti (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 13). Opinnäytetyön toteutusvaihe oli lyhyt, työ kuitenkin suunniteltiin huolellisesti, mikä lisäsi sen luotettavuutta. Työn toteutukseen käytettävissä olleet resurssit olivat rajalliset, työ saatiin valmiiksi nopealla aikataululla ahkeruuden, sinnikkyuden ja kollegiaalisen otteen ansiosta. Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteiden (2023) mukaisesti opinnäytetyössä rehellisyyttä on pyritty korostamaan tuomalla opinnäytetyön vaiheet esiin avoimesti ja läpinäkyvästi. Lähdemerkinnät on tehty oikein ja ne ovat ajantasaisia. Vastuu opinnäytetyöstä on ollut mukana koko suunnitteluprosessin ajan ja jatkuu aina opinnäytetyön vaikutuksiin saakka.

Opinnäytetyön jokaisessa työvaiheessa meillä oli vahvasti mukana tutkimuskysymyksemme. Tutkimuksen luotettavuutta korostaa se, että tutkimuskysymykset ovat selkeästi esitettyjä (Kangasniemi ym. 2013, 297). Teoreettisessa osiossa valittiin aluksi käsiteltävät käsitteet sen mukaan, mitä tutkijoilla oli jo

tiedossa. Osiota täydennettiin perehdyttäessä aiheeseen syvemmin. Lopulta varmistettiin teoriaosuuden ja tutkittavan ilmiön yhteneväisyys. Menetelmäosan selkeä kuvaus ja läpinäkyvyys ovat tärkeitä luotettavuuden arvioinnissa (Kangasniemi ym. 2013, 297). Aineistoa opinnäytetyöhön haettiin luotettavista tietokannoista, joihin oli koulun kautta pääsyoikeus. Tiedonhaussa on käytetty aiemmilta kursseilta saatuja oppeja sekä hyödynnetty kirjallisuutta aiheesta. Luotettavuutta lisäsi se, että aineistolle, jota käytettiin kirjallisuuskatsauksessa, on tehty tarkat sisään- sekä poissulkukriteerit. Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, että opinnäytetyössä käytetyt tutkimukset olivat vertaisarvioituja. Vertaisarvioinnissa asiantuntijat arvioivat tutkimuksen tieteellistä pätevyyttä, joka varmistaa, että tutkimus täyttää alan vaatimukset (Vilkkä 2023, 3.2.1). Kriteerit tutkimuksille on esitelty tarkemmin taulukossa. (Taulukko 2, s. 24). Lopulta kirjallisuuskatsaukseen valikoituneella aineistolla oli yhteinen synteesi, joka vastaavat tutkimuskysymyksiimme. Aineisto oli kokonaan englanninkielinen, joten kääntäminen omalle äidinkielelle ei onnistunut ilman käännösohjelmia. Vaikka käännöstyö tehtiin huolellisesti, tämä voi vaikuttaa kirjallisuuskatsauksen luotettavuuteen heikentävästi. Tiedonhakuja tehtiin itsenäisesti, mutta kirjallisuuskatsaukseen valitut tutkimukset tarkasteltiin ja hyväksyttiin yhteisesti. Opinnäytetyötä luotettavuutta heikentäväksi tekijäksi katsottiin myös se, että kyseessä oli molempien ensimmäinen opinnäytetyö.

Vain yksi kirjallisuuskatsaukseen valituista kymmenestä tutkimuksista oli tehty suomesta. Tulosten luotettavuutta vahvistettiin käyttämällä kansainvälisiä tutkimuksia ja monipuolisia tutkimusmenetelmiä. Kiintymyssuhteet muodostavat perustan ihmisen psykologiselle ja sosiaaliselle kehitykselle. On kuitenkin tärkeää huomioida, että kulttuuriset ja yhteiskunnalliset erot voivat vaikuttaa siihen, miten kiintymyssuhteet näyttäytyvät ja kuinka niitä mitataan, mikä voi puolestaan vaikuttaa tulosten sovellettavuuteen suomalaisessa ympäristössä.

7.3 Oman työn tarkastelu

Opinnäytetyön suunnittelu aloitettiin alkuvuodesta 2025, työ palautettiin huhtikuussa 2025. Opinnäyteprosessi sujui yhteistyönä mutkattomasti. Molemmilla

tekijöillä oli vahva motivaatio valmistua nopeasti, minkä vuoksi aikataulutuksen tärkeys tiedostettiin jo heti alkumetreiltä. Tiukasta aikataulusta huolimatta työ saatiin valmiiksi asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Aiheen valinta koettiin luontevaksi, sillä se herätti kiinnostusta ja sen katsottiin liittyvän jollain tasolla myös tulevaan työelämään. Työn edetessä aiheen raja- ja muotoutui alkuperäisestä ajatuksesta, mutta lopputulokseen ollaan tyytyväisiä. Teoriaosuutta laadittaessa huomattiin, että haasteena oli aiheen ja syventymisen tason rajaaminen, sillä aika ja resurssit olivat rajalliset. Teoriaosuuteen olisi voinut ottaa vieläkin laajemman näkökulman.

Eryteisesti aineiston analyysi ja tutkimusten valitseminen osoittautuivat haastavimmaksi. Aineistohaku tehtiin itsenäisesti, mutta jälkikäteen pohdittiin, että kirjaston informaatioasiantuntijan tai muiden asiantuntijoiden apu olisi voinut auttaa monipuolisempien hakusanojen löytämisessä ja siten tuottaa laadullisesti kattavampia ja parempia lähteitä. Tämä olisi voinut rikastaa kirjallisuuskatsausta entisestään.

Tuloksia tarkasteltaessa havaittiin, että olisi ollut kiinnostavaa käsitellä turvattomia kiintymyssuhteita laajemmin ja syventyä eri alatyyppeihin. Työmme keskittyi enemmän turvattomien kiintymyssuhteiden yleispiirteisiin. Olemme kuitenkin tyytyväisiä opinnäytetyöhön, sillä koemme, että opinnäytetyö vastaa asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Kokonaisuudessaan prosessi oli opettavainen ja antoi arvokasta kokemusta kirjallisuuskatsauksen tekemisestä kaikkine vaiheineen. Tästä kokemuksesta on varmasti hyötyä tulevaisuudessa.

7.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset

Turvattoman kiintymyssuhteen synty ja sen seuraukset aikuisuuteen ovat monisyisiä ja liittyvät varhaisiin vuorovaikutuksiin. Varhaisiin vuorovaikutuksiin vaikuttavat sekä lapsen ensisijaisen hoivaajan että koko perheyhteisön rooli. Erytisen tärkeitä ovat kuitenkin hoivaajan antama tuki, turva ja lämpö. Turva-

ton kiintymyssuhde voi syntyä, kun lapsen emotionaalisia tarpeita ei tunnista, niihin ei vastata oikea-aikaisesti, sensitiivisesti ja johdonmukaisesti. Kaikki tämä voi heikentää lapsen kykyä kehittää terveitä tunnesäätely- ja vuorovaikutustaitoja.

Aikuisuudessa turvaton kiintymyssuhde voi johtaa persoonallisuushäiriöiden syntymiseen. Turvattomalla kiintymyssuhteella on vaikutusta henkilön kykyyn hallita tunteita ja luoda terveitä suhteita muihin ihmisiin. Turvattomassa kiintymyssuhteessa elänyt aikuinen voi kokea lisääntyntä stressiä, emotionaalista epätasapainoa ja vaikeuksia vuorovaikutuksessa. Kiintymyssuhteen epävarmuus voi myös altistaa kaiken tämän seurauksena epätasapainoisille ihmis-suhteille. Turvattomat kiintymyssuhteet ulottuvat pitkälle aikuisuuteen ja voivat johtaa emotionaalisiin haasteisiin.

Jatkotutkimusten kannalta olisi oleellista kiinnittää huomiota siihen, kuinka varhaisen vuorovaikutuksen laatua voitaisiin arvioida entistä tarkemmin ja aikaisemmin. Erityisesti kannattaisi selvittää, missä muodossa tukea tulisi tarjota, jotta sukupolvien yli siirtyvää turvattomuutta voitaisiin ehkäistä. Vaikka varhaisen vuorovaikutuksen arviointia varmasti toteutetaan nykyisessäkin neuvola-järjestelmässä, olisi syytä tutkia, millä tavoin varhaisen vuorovaikutuksen laatua voitaisiin tunnistaa jo varhaisessa vaiheessa. Tutkimuksilla voitaisiin auttaa kehittämään ennaltaehkäiseviä tukitoimia, jotka edistäisivät lapsen kiintymyssuhteen ja emotionaalisen hyvinvoinnin kehitystä jo alusta lähtien. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten, jotka työskentelevät vastasyntyneiden ja lapsiperheiden parissa, tulisi keskittyä koulutukseen sekä ammattitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen sekä ajantasaisen tutkimustiedon hyödyntämiseen.

LÄHTEET

- Elo, J. 2021. Hoivasuhteessa traumatisoitunut – emotionaalisen traumatisoitumisen vaikutukset lapsen kehitykseen. Jyväskylän avoin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Kandidaatin tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstreams/a048ba5d-b7ab-4b74-b085-1d44a9a8de4d/download> [viitattu 17.2.2025]. t
- Erkoreka, L., Zamalloa, I., Rodriguez, S., Munoz, P., Mendizabal, I., Zamalloa, M., Arue, A., Zumarraga, M. & Gonzales-Torres, M. 2021. Attachment anxiety as a mediator of the relationship between childhood trauma and personality dysfunction in borderline personality disorder. *Clin psychol psychother* 29, 501–511. Verkkolehti. Saatavilla: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdfdirect/10.1002/cpp.2640> [30.3.2025].
- Hakulinen, T. & Westerlund-Cook, S. 2020. Lapsuusajan haitallisista kokemuksista kohti toiveikasta tulevaisuutta. THL blogi. WWW-dokumentti. Päivitetty: 9.7.2020. Saatavissa: <https://blogi.thl.fi/lapsuusajan-haitallisista-kokemuksista-kohti-toiveikasta-tulevaisuutta/> [viitattu 17.2.2025].
- Hanhioja, C. 2024. Lapsen kiintymyssuhde sijaishuollon perhesijoituksessa. Tampereen Yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Pro gradu-tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/160174/HanhiojaCammilla.pdf;jsessionid=BEBF5033F0BF79DE24860C604376779C?sequence=2> [viitattu 13.2.2025].
- Heiskanen, L. 2018. Lapsuuden traumat vaikuttavat ihmissuhteisiin. Väestöliitto. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.12.2018. Saatavissa: <https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/lapsuuden-traumat-vaikuttavat-ihmissuhteisiin/> [viitattu 16.2.2025].
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a. Sairaanhoidaja (AMK). WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutukset/sairaanhoidaja-amk/> [viitattu 9.2.2025].
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a. Tietoa Xamkista. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tietoa-xamkista/> [viitattu 7.2.2025].
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a. Xamk korkeakouluna. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tietoa-xamkista/xamk-korkeakouluna/> [viitattu 9.2.2025].
- Kajanoja, J. 2019. Alexithymic traits, mental and physical health, and early-life adversity – FinnBrain birth cohort study. Turun yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. *Annales Universitatis Turkuensis sarja – ser D osa – tom. 1453*. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/148448/AnnalesD1453KajanojaDISS.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [30.3.2025]
- Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S-M., Pietilä, A-M., Jääskeläinen, P. & Liikainen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen, tutkimuskysymyksestä jäsennettyyn tietoon. *Hoitotiede* 25, 291-301. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128286/77409> [viitattu 25.2.2025].
- Knox, L., Karantzas, G. & Ferguson, E. 2024. The Role of Attachment, Insecurity, and Stress in Partner Maltreatment: A Meta-Analysis. *Trauma Violence Abuse* vol 16,

721–737. Verkkolehti. Saatavissa: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37036150/> [30.3.2025].

Kokkonen, T. 2016. Kiintymyssuhdeteoria, hoitosuhteet ja dementia: kirjallisuuskatsaus. *Psykologia* 51. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://journal.fi/psy/article/view/144691/91797> [viitattu 12.2.2025].

Korhonen, L. 2021. Traumaattiset kokemukset ja traumaperäiset häiriöt. Duodecim Terveyskirjasto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/pla00031> [viitattu 16.2.2025].

Lewis-Morrarty, E., Degnan, K., Chronis-Tuscano, A., Pine, D., Henderson, H. & Fox, N. 2015. Infant attachment security and early childhood behavioral inhibition interact to predict adolescent social anxiety symptoms. *Child development* vol 86, number 2, 598–613. Verkkolehti. Saatavissa: <https://research-ebSCO-com.ezproxy.xamk.fi/c/b3hkhf/search/details/vx3lzj4lpj?db=psy&limiters=DT1%3A2015-03-09%2F2025-03-09%2CRV%3AY%2CFT%3AY&q=insecure+attachment+AND+personality+development+AND+mental+health> [30.3.2025]

Luoma, I., Korhonen, M. & Puura, K. 2024. Vauvasta mummoon ja vaariin – vuorovaikutuksen merkitys elämänkaaren aikana. *Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim* 24, 2060–2065. Verkkolehti. Saatavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo18569> [viitattu 12.2.2025].

Ma, X., Biaggi, A., Sacchi, C., Lawrence, A., Chen, P., Pollard, R., Matter, M., Mackes, N., Hazelgrove, K., Morgan, C., Harding, S., Simonelli, A., Schumann, G., Pariante, C., Mehta, M., Montana, G., Rodriguez-Mateos, A., Nosarti, C. & Dazzan, P. 2022. Mediators and moderators in the relationship between maternal childhood adversity and children’s emotional and behavioural development: a systematic review and meta-analysis. *Psychological medicine* vol 52, 1817–1837. Verkkolehti. Saatavissa: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9340854/> [30.3.2025].

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2023. Vauva kehittyy vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/lapsen-ja-vanhemman-varhainen-vuorovaikutus/lapsen-ja-vanhemman-kiintymyssuhde/> [viitattu 10.2.2025].

Marcinko, D. & Sutara, N. 2024. The role of psychodynamic and personality assessment in loneliness. *Psychiatria Danubina* vol. 36, 293–299. Verkkolehti. Saatavissa: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39724116/> [30.3.2025].

Maydom, J., Blackwell, C. & O’Connor, D. 2024. Childhood trauma and suicide risk: Investigating the role of adult attachment. *Journal of Affective Disorders* vol 365, 295–302. Verkkolehti. Saatavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165032724012187?via%3Dihub> [30.3.2025].

Miettinen, A. 2016. Trauman siirtyminen sukupolvelta toiselle kiintymyssuhdeteorian valossa. Oulun yliopisto. Varhaiskasvatuksen koulutus. Kandidaatin tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://oulurepo oulu.fi/bitstream/handle/10024/8063/nbnfioulu-201702231248.pdf?sequence=1> [viitattu 10.2.2025].

Mäkelä, J. & Salo, S. 2011. Theraplay – vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutushoito lasten mielenterveysongelmissa. *Lääketieteellinen aikakauslehti Duodecim* 127, 327–334. Saatavissa: <https://www.terveysportti-fi.ezproxy.xamk.fi/xmedia/duo/duo99358.pdf> [viitattu 23.3.2025].

- Palomaa, M. 2021. Kiintymyskeskeinen ymmärrys perhehoidon sosiaalityössä. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-202112145953> [viitattu 26.3.2025].
- Puura, K., Sannisto, T. & Riihonen, R. 2018. Mitä vauva haluaa? Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen neuvolassa. *Lääkärilehti* 21, 1345–1350. Verkkojlehti. Päivitetty 25.8.2018. Saatavissa: <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/katsausartikkeli/mita-vauva-haluaa-varhaisen-vuorovaikutuksen-tukeminen-neuvolassa/?pub-lic=651c21f2876587a7b15d1deb4b0bdc52> [viitattu 12.2.2024].
- Salminen, A. 2011. Mikä on kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. 1. painos. Vaasan yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf [viitattu 27.2.2025].
- Salminen, A. 2023. Mikä on kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin. 2. painos. Vaasan yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/15470?show=full> [viitattu 15.2.2025].
- Sinkkonen, J. 2018. Kiintymyssuhteet elämänkaareissa. 1. painos. Helsinki: Duodecim.
- Sinkkonen, J & Kalland, M. 2012. Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen. 1–2. Painos. Helsinki: WSOYpro oy.
- Sinkkonen, J & Tervonen-Arnkil, K. 2015. Lapsi uusissa oloissa – Tietoa sijaishuolosta ja adoptiosta. 1.painos. Helsinki: Duodecim.
- Snyder, K., Luchner, A. & Tantleff-Dunn, S. 2024. Adverse childhood experiences and insecure attachment: The indirect effects of dissociation and emotional regulation difficulties. *Psychological trauma: Theory, research, practise and policy* vol 16. Verkkojlehti. Saatavissa: <https://research-ebSCO-com.ezproxy.xamk.fi/c/b3hkfh/search/details/w13v6lt3uj?db=pdh&limiters=None&q=insecure+attachment+and+effects+in+adult> [30.3.2025].
- STM. 2023. Trauma- ja väkivaltatietoinen sijaishuolto – selvitys kaltoinkohtelun nykytilasta sekä materiaali ammattilaisille ja opiskelijoille. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. E-kirja. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165340/STM_2023_35_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 16.2.2025].
- Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. 2016. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. 2.Korjattu painos. Turku: Juvenses print.
- Tahirovic, S. & Bajric, A. 2016. Child-Parent attachment Style and Borderline Personality Disorder Relationship. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology* Vol 4. Verkkojlehti. Saatavissa: <https://cab.unime.it/journals/index.php/MJCP/article/view/1277> [30.3.2025].
- Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2023. Kiintymyssuhteen merkitys ja sen tukeminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vammaisen-henkilo-vanhempana/kiintymyssuhteen-merkitys-ja-sen-tukeminen#vaarantaa> [viitattu 10.2.2025].

Terveyskylä.fi. 2021. Mikä on kiintymyssuhde ja miten se syntyy? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/raskaus/raskauden-tuomat-muutokset-ja-yleiset-huolenaiheet/tunteet-ja-mieli-raskauden-aikana/mika-on-kiintymyssuhde-ja-miten-se-syntyy> [viitattu 10.2.2025].

Tokola, M. & Airo, R. 2024. Kiintymyssuhteet ja kiintymyssuhdemallit. Lääkärikirja Duodecim. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01359> [viitattu 10.2.2025].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi. [viitattu 5.3.2025].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf [viitattu 23.3.2025].

Vilkkä, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki: Art House. E-kirja. Saatavissa: <https://www.finna.fi/Record/kaakkuri.229784> [viitattu 15.2.2025].

Välivaara, C. 2010. Ihmeet tapahtuvat arjessa! – Kiintymyssuhteissaan traumatisoituneiden lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa. Pesäpuu ry. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2018/03/traumatisoitunut_lapsi_varhaiskasvatuksessa.pdf [viitattu 17.2.2025].

Widom, C., Czaja, S., Kozakowski, S. & Chauhan, P. 2017. Does adult attachment style mediate the relationship between childhood maltreatment and mental and physical health outcomes? *National Library of Medicine*. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28522128/> [viitattu 10.2.2025].

Zhang, Y., Zhang, J. & Wang, Y. 2024. The relationship between attachment insecurity and pathological narcissism: A three-level meta-analysis. *Journal of Family Theory & Review* vol 16, 953–977. Verkkolehti. Saatavissa: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jftr.12593> [30.3.2025].

Kirjallisuuskatsauksessa analysoidut tutkimukset

Tutkimuksen tiedot	Tutkimuskohde	Otoskoko ja menetelmä	Keskeisimmät tulokset
<p>Tutkimus 1</p> <p>Kajanoja, J. 2019. Alexithymic traits, mental and physical health, and early-life adversity – FinnBrain birth cohort study. Turun yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. Annales Universitas Turkuensis sarja – ser D osa – tom. 1453. PDF-tiedosto. Saatavissa: https://www.utu.fi/bitstream/handle/10024/148448/AnnalesD1453KajanojaDISS.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>	Emotionaalisen vaikeuksien ja kiintymyssuhdeongelmat aleksitymian taustatekijöinä	Tutkimus on osa FinnBrain-syntymäkohortti-tutkimusta. Pitkäaikainen tutkimus. 3808 perhettä, jotka ovat rekrytoitu joulukuun 2011-huhtikuun 2015 välillä, Etelä-Suomen neuvoloista ja Ahvenanmaalta.	Emotionaalinen laiminlyönti lapsuudessa on merkittävästi yhteydessä aleksitymiaan. Erityisesti välttelevän kiintymyssuhde ennusti aleksitymian piirteitä myöhemmin elämässä.
<p>Tutkimus 2</p> <p>Snyder, K., Luchner, A. & Tantleff-Dunn, S. 2024. Adverse childhood experiences and insecure attachment: The indirect effects of dissociation and emotional regulation difficulties. <i>Psychological trauma: Theory, research, practise and policy</i> vol 16. Verkkolehti. Saatavissa: https://research-ebSCO-com.ezproxy.xamk.fi/c/b3hkfh/search/details/wl3v6lt3uj?db=pdh&limiters=None&q=insecure+attachment+and+effects+in+adult</p>	Varhaiset haitalliset lapsuudenkokemukset vaikuttavat aikuisiän turvattomaan kiintymykseen, millainen rooli dissosiaatiolla ja tunnesäätelyn vaikeuksilla on tässä yhteydessä	Aineisto kerättiin verkossa täytettävällä kyselylomakkeella olevalla, osallistujia 260, jotka asuivat Yhdysvalloissa.	Varhaiset haitalliset kokemukset olivat yhteydessä turvattomaan kiintymyssuhteen syntyyn, jonka seurauksena dissosiaatio ja tunnesäätelyn vaikeudet. Dissosiaatio liittyi sekä ristiriitaiseen että välttelevään kiintymyssuhteeseen, kun taas tunnesäätelyn vaikeudet ennustivat myöhemässä iässä vain ristiriitaista kiintymyssuhdetta.
<p>Tutkimus 3</p> <p>Lewis-Morrarty, E., Degnan, K., Chronis-Tuscano, A., Pine, D., Henderson, H. & Fox, N. 2015. Infant attachment security and early childhood behavioral inhibition interact to predict adolescent social anxiety symptoms. <i>Child development</i> vol 86, number 2, 598–613. Verkkolehti. Saatavissa: https://research-ebSCO-com.ezproxy.xamk.fi/c/b3hkfh/search/details/vx3lzj4lpj?db=psyh&limiters=DT1%3A2015-03-09%2F2025-03-09%2CRV%3AY%2CFT%3AY&q=insecure+attachment+AND+personality+development+AND+mental+health</p>	Kuinka turvaton kiintymyssuhde ja lapsen temperamentti vaikuttavat ahdistuneisuuden syntyyn myöhemmällä iällä.	Amerikassa tehty pitkäaikaistutkimus, lopullisessa tutkimuksessa N=165. Osallistujat arvioitiin eri menetelmillä eri kehitysvaiheissa. 4kk reaktiivisuusarvio, 14kk arvioitiin vierastilamenetelmällä, kehitysvaiheiden aikana (14kk, 24kk, 4 v, 7 v havainnointia ja äidin raportointia, 14-17 v kyselylomake.	Lapsuudessa turvaton, erityisesti välttävän kiintymyssuhteen katsotaan ennustavan ahdistuneisuutta myöhemmällä iällä. Tähän vaikuttavat myös lapsen temperamentti ja varhainen vuorovaikutus.

<p>Tutkimus 4</p> <p>Maydom, J., Blackwell, C. & O'Connor, D. 2024. Childhood trauma and suicide risk: Investigating the role of adult attachment. <i>Journal of Affective Disorders</i> vol 365, 295–302. Verkko-lehti. Saatavissa: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165032724012187?via%3Dihub</p>	<p>Miten kiintymys-suhde vaikuttaa lapsuuden trauman ja aikuisiän itsetuhoisuuden väliseen suhteeseen.</p>	<p>Kaksivaiheinen poikkileikkaus tutkimus. Toteutettu Englannissa. Verkkokysely, jossa ensimmäisessä osiossa osallistujia oli 489, analyysiin sisällytettiin 261 osallistujaa.</p>	<p>Traumaattiset kokemukset ja välttelevä ja ahdistunut kiintymyssuhde ovat yhteydessä itsetuhoisuuden ja itsemurhayrityksiin.</p>
<p>Tutkimus 5</p> <p>Ma, X., Biaggi, A., Sacchi, C., Lawrence, A., Chen, P., Pollard, R., Matter, M., Mackes, N., Hazelgrove, K., Morgan, C., Harding, S., Simonelli, A., Schumann, G., Pariante, C., Mehta, M., Montana, G., Rodriguez-Mateos, A., Nosarti, C. & Dazzan, P. 2022. Mediators and moderators in the relationship between maternal childhood adversity and children's emotional and behavioural development: a systematic review and meta-analysis. <i>Psychological medicine</i> vol 52, 1817–1837. Verkko-lehti. Saatavissa: https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9340854/</p>	<p>Miten äidin lapsuuden vaikeudet vaikuttavat lasten emotionaaliseen kehitykseen. Sekä erityisesti mitkä tekijät, kuten kiintymyssuhteet selittävät tämän yhteyden.</p>	<p>Kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi. Maailmanlaajuisesti toteutettu. Aineisto koostuu 41 eri tutkimuksesta.</p>	<p>Äidin kokemat vaikeudet voivat vaikuttaa lasten emotionaaliseen kehitykseen ja käyttäytymiseen. Eli turvattoman kiintymyssuhteen syntymisen ylisukupolvisuuden kautta. Tähän lisää riskiä äidin masennus.</p>
<p>Tutkimus 6</p> <p>Marcinko, D. & Sutara, N. 2024. The role of psychodynamic and personality assessment in loneliness. <i>Psychiatria Danubina</i> vol. 36, 293–299. Verkko-lehti. Saatavissa: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39724116/</p>	<p>Turvattomien kiintymyssuhdetyylien yhteyttä yksinäisyyteen ja kiintymyssuhteiden vaikutukset hylkäämisen pelkoon ja heikentyneeseen tunteiden säätelyyn.</p>	<p>Katsausartikkeli.</p>	<p>Turvattomat kiintymyssuhteet ovat merkittäviä yksinäisyyden ennustajia.</p> <p>Varhaiset ihmissuhdekokemukset vaikuttavat sosioemotionaaliseen kehitykseen ja yksinäisyyden kokemukseen.</p>
<p>Tutkimus 7</p> <p>Tahirovic, S. & Bajric, A. 2016. Child-Parent attachment Style and Borderline Personality Disorder Relationship. <i>Mediterranean Journal of Clinical Psychology</i> Vol 4. Verkko-lehti. Saatavissa: https://cab.unime.it/journals/index.php/MJCP/article/view/1277</p>	<p>Minkälaisia kiintymyssuhteita on persoonahäiriötä sairastavalla ihmisellä ollut lapsuudessaan hoivaajaansa</p>	<p>Puolistrukturoitu haastattelu, 15 osallistujaa, joilla on rajatilapersoonallisuushäiriö (BPD). Toteutettu Saksassa.</p>	<p>Rajatilapersoonallisuushäiriön diagnosoitulla henkilöllä on kiintymyssuhdehäiriötä lapsuudessa. Eli turvaton kiintymyssuhde voi olla osa syy persoonallisuushäiriön syntyyn.</p>

<p>Tutkimus 8</p> <p>Erkoreka, L., Zamalloa, I., Rodriguez, S., Munoz, P., Mendizabal, I., Zamalloa, M., Arrue, A., Zumarraga, M. & Gonzales-Torres, M. 2021. Attachment anxiety as a mediator of the relationship between childhood trauma and personality dysfunction in borderline personality disorder. <i>Clin psychol psychother</i> 29, 501–511. Verkkolehti. Saatavilla: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdfdirect/10.1002/cpp.2640</p>	<p>Persoonallisuushäiriön ja tunne-elämän säätelyn häiriön taustalla voi olla turvaton kiintymyssuhde ja lapsuuden traumaattinen kokemus, tutkimuksella pyritään selvittämään selittääkö turvaton kiintymyssuhde lapsuuden trauman ja persoonallisuushäiriön välistä yhteyttä.</p>	<p>N=60 persoonallisuushäiriön diagnoosin saanutta henkilöä. Menetelmänä haastattelu ja laajat kyselylomakkeet. Toteutettu Espanjassa.</p>	<p>Turvattomalla kiintymyssuhteella on vaikutusta emotionaalisen hyväksikäytön ja tunne-elämän säätelyn häiriön välillä persoonallisuushäiriössä. Lisäksi turvattomassa kiintymyssuhteessa koettu emotionaalinen laiminlyönti lapsuudessa vaikuttaa tunne-elämän säätelyyn myöhemmin elämässä.</p>
<p>Tutkimus 10</p> <p>Zhang, Y., Zhang, J. & Wang, Y. 2024. The relationship between attachment insecurity and pathological narcissism: A three-level meta-analysis. <i>Journal of Family Theory & Review</i> vol 16, 953–977. Verkkolehti. Saatavissa: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jftr.12593</p>	<p>Miten turvattoman kiintymyksen kokemukset perhesuhteissa voivat vaikuttaa yksilön kehitykseen ja johtaa narsismiin. Sekä vahvistaa kiintymyssuhteen tyyli tätä yhteyttä.</p>	<p>Otoskoko N=8247, joka perustui 29 kansainväliseen tutkimukseen. Menetelmänä oli kolmen tason satunaisvaihtusmeta-analyysi.</p>	<p>Turvattoman kiintymyssuhteen ja narsismin välillä on yhteys, ja se tukee käsitystä siitä, että perhesuhteilla ja varhaisella kiintymyksellä on pitkäaikaisia vaikutuksia yksilön läheisiin suhteisiin ja itsetunnon kehittymiseen.</p>
<p>Tutkimus 10</p> <p>Knox, L., Karantzas, G. & Ferguson, E. 2024. The Role of Attachment, Insecurity, and Stress in Partner Maltreatment: A Meta-Analysis. <i>Trauma Violence Abuse</i> vol 16, 721–737. Verkkolehti. Saatavissa: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37036150/</p>	<p>Turvattomien kiintymyssuhteiden yhteys negatiivisiin ja tuhoisiin käytösmalleihin, esimerkiksi pahoinpitelyyn parisuhteessa</p>	<p>Aineisto koostuu 139 kansainvälisestä tutkimuksesta. Meta-analyysi</p>	<p>Turvaton kiintymyssuhde ja tästä kumpuava stressi ovat merkittäviä tekijöitä liittyen kumppanin pahoinpitelyyn.</p>